

Sfinții Trei Ierarhi, Pictor maramureșan, sfârșitul sec. XVII, proveniență: Rugășești, jud Cluj. Icoană aflată în prezent în Muzeul Mitropoliei din Cluj-Napoca.

DIN SUMAR:

- ▶ IN MEMORIAM – PR. VASILE STANCIU (p. 2)
- ▶ COMUNICAT DE PRESĂ (p. 2)
- ▶ TABLETA LUNII – ALEXANDRU NEMOIANU (p. 3)
- ▶ THEOLOGICA – ARHIM. DUMITRU COBZARU (p. 3)
– PR. VALER BEL (p. 4)
– PR. DUMITRU BOCA (p. 4)
– MARCEL MUNTEANU (p. 5)
- ▶ ARTA SACRA – PR. ADRIAN CHERBAT (p. 6)
- ▶ PROFESORUL DE RELIGIE – FLAVIA TOPAN (p. 8)
- ▶ CARTEA TEOLOGICA – PAUL SILADI (p. 8)
- ▶ ESEU – OTILIA MUREȘAN (p. 9)
- ▶ PELERINAJE (p. 10)
- ▶ AGENDA IERARHILOR (p. 10-11)
- ▶ ȘTIRI (p. 12)

†Andrei

Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului

Sfinții Trei Ierarhi: Modele pentru toți creștinii, în general, și pentru teologi, în special

Ldealul moral al creștinului este sfințenia. Acest ideal a fost formulat de Mântuitorul și propovăduit de Sfinții Apostoli și de toți urmașii lor: Fiți sfinți! (1 Petru 1, 16). Biserica naște și crește sfinți. Nu numai în vremurile apostolice, ci și astăzi Biserica propovăduiește sfințenia și-i îndeamnă pe oameni să devină sfinți, zicându-le: După Sfântul care v-a chemat pe voi, fiți și voi înșivă sfinți în toată petrecerea vieții (1 Petru 1, 15).

Așadar modelul absolut de sfințenie este El, Hristos Dumnezeu. De aceea Sfântul Pavel îi îndemna pe creștinii din Corint: Fiți următori ai mei, precum și eu sunt al lui Hristos (1 Corinteni 11, 1). Este limpede că noi toți dorim să ajungem în rai. Dar în rai nu ajung decât sfinții. Așa că, dacă vrem să ajungem în rai, trebuie să ne sfințim viața. Ne spune Mântuitorul că *cei drepți vor străluci ca soarele în Împărăția Tatălui lor* (Matei 13, 43).

La slujba de înmormântare auzim că *în rai cetele sfinților și drepții ca luminătorii strălucesc*. Cu siguranță că intensitatea luminii este deosebită de la stea la stea și de la luminător la luminător. Important este să fi luminator, cât de mic, dar să fi în rai. Și pentru a fi acolo trebuie să devenim sfinți, cât de mici, dar să devenim.

În acest sens ne dau curaj și ne sunt modele sfinții. Lor trebuie să le fim următori pentru că ei i-au fost următori lui Hristos. Această lucrare de sfințire a vieții este o lucrare sinergetică. La harul, la ajutorul ce vine de sus, trebuie să adăugăm și noi efortul nostru de jos.

Sfințenia ce vine de sus, de la Hristos, o primim prin Sfintele Taine. Ea a fost denumită de către Mitropolitul Nicolae Mladin *sfințenie sacramentală*. Cu ea trebuie să conlucrăm și să ajungem la *sfințenia morală*¹ care ne duce la mântuire. Puneți și din partea voastră toată sârguința, zice Sfântul Apostol Petru, și adăugați la credința voastră: *fapta bună, iar la fapta bună: cunoștința. La cunoștință: înfrânarea; la înfrânare răbdarea; la răbdare: evlavia; la evlavie: iubirea frățescă, iar la iubirea frățescă: dragostea. Căci dacă aceste lucruri sunt în voi și tot sporesc, ele nu vă vor lăsa nici trândavi, nici fără roade în cunoașterea Domnului nostru Iisus Hristos* (2 Petru 1, 5-8).

Cetățeni de drept ai Împărăției Lui devenim prin Botez, prin Sfântul Mir, prin Euharistie, dar, pentru a deveni cetățeni de fapt, trebuie să adăugăm efortul nostru. Și în acest demers, sfinții ne sunt modele, toți sfinții, dar concret acum, la sfârșit de ianuarie, cei trei mari Dascăli ai lumii și Ierarhi: Sfântul Vasile cel Mare, Sfântul Grigorie de Nazianz și Sfântul Ioan Gură de Aur.

Modelul absolut rămâne Domnul Iisus Hristos. *Iisus Hristos este binele absolut întrupat, este sfințenia însăși înomenită. Sfințenia în creștinism nu este o noțiune fără conținut, un ideal vag și abstract, sau împlinirea unor legi și porunci impersonale; ea este persoana divino-umană a lui Iisus. Ea ni se revelează în făptura omenească a lui Hristos, în cuvintele, în faptele, în viața Lui. Ea ne întâmpină în mod concret sub chipul unui «frate» al nostru, sub chipul unui «om» asemenea nouă. Doar că în «omul» acesta nu există umbra nici unui păcat: El este sfințenia absolută*².

Pe urmele Lui au călcat sfinții. Conlucrând cu harul pe care El îl revarsă prin Sfintele Taine, au ajuns ceea ce au ajuns. Iar noi dorim să pășim pe urmele lor. În mod concret, de data aceasta pe urmele celor Trei Ierarhi. Admirându-i, inmografel exclamă: *Cine este vrednic să-și deschidă buzele și să-și miște limba spre lauda celor ce suflă foc, prin puterea Cuvântului și a Duhului? Însă atâta voi cuteza a zice: că toată firea omenească au covârșit-o cei trei cu darurile cele multe și mari; și cu lucrarea și cugetarea adâncă la cele duhovnicești întrec pe cei ce strălucesc întru amândouă. Pentru acesta, de prea mari daruri i-ai învrednicit pe aceștia; ca pe niște slugi credincioase ale tale, Unule, Ce preamărești pe sfinții Tăi*³.

Sărbătoarea de pe 30 ianuarie a fost fixată de către Ioan, episcopul Evhaitelor, care păstora pe vremea împăratului Alexie Comnenul. Atunci se pornise o dispută între

¹ Moltifelnic, București, 1992, p. 201.

² Nicolae, Mitropolitul Ardealului, *Studii de Teologie Morală*, Sibiu, 1969, p. 317.

³ *Ibidem*, p. 314.

⁴ *Mineul pe Ianuarie*, București, 1997, p. 461.

credincioși privind întâietatea dintre cei trei. Iar cei Trei Ierarhi s-au arătat aievea sfântului ierarh, spunându-i că în cer sunt egali și în unitate. De aceea, i-au cerut să le fixeze o zi de praznuire pentru toți trei. Ziua a fost fixată pe 30 ianuarie, iar mai târziu, în 1930, la un congres al Facultăților de Teologie ținut la Atena, această zi a fost aleasă ca sărbătoare de hram a tuturor școlilor teologice.

Folosindu-ne de metafore, putem spune că Sfântul Vasile e mâna care lucrează, Sfântul Grigorie e mintea care gândește și Sfântul Ioan Gură de Aur e gura care vorbește. Ei sunt modele pentru toți creștinii, dar în mod special pentru tinerii teologi. Lor le zice Sfântul Grigorie: *Dacă ești teolog roagă-te! Și numai dacă te rogi ești teolog.* Nouă și lor ne pune câteva întrebări retorice: *Pentru ce nu admirăm iubirea frățescă, iubirea conjugală, fecioria, grija de săraci? Pentru ce nu iubim psalmodierea, privegherea de toată noaptea, lacrimile? Pentru ce nu supunem trupul postului? Pentru ce nu ieșim spre Dumnezeu prin rugăciune?*⁵

Sfântul Vasile cel Mare, socotind că sunt multe informațiile ce ajung la ochii, urechile și inima tinerilor le zice acestora: *Când se vorbește de faptele sau cuvintele bărbaților buni, să-i iubiți și să-i imitați și, mai ales, să încercați să fiți niște oameni ca aceia.* Tinerii trebuie să se informeze, să citească și să vadă multe, dar, să fie selectivi, să alegă numai ce-i bun, ca și o albină care ia din flori doar polenul florilor: *Trebuie, deci, și voi să citiți scrierile autorilor profani, așa cum fac albinele; acelea nici nu se duc fără o alegere la toate florile, nici nu încearcă să aducă tot ce găesc în florile pe care se așează, ci iau cât le trebuie pentru lucrul lor.*

Iar Sfântul Ioan Gură de Aur, vorbind despre prietenie, spune că *vederea unui prieten pune inima în sărbătoare și-o înflorește; te legi de el cu un lanț care-ți umple sufletul de-o fericire nespūsă; chiar numai aducerea lui aminte dă aripi gândului și-l înalță. Grăiesc despre prietenii buni, care-s cu tot sufletul pentru prietenii lor, și lesne s-ar învoi să moară pentru ei.*

Mă gândesc eu că acest mod de a-i îndemna pe tineri și l-ar fi putut însuși Sfântul Ioan Gură de Aur de la Sfântul Pavel, pe care l-a iubit în mod special și care li se adresează tinerilor noștri spunându-le: *Să fiți fără de prihană și curați, fii ai lui Dumnezeu neîntinați în mijlocul unui neam rău și stricat și întru care străluciți ca niște luminători în lume (Filipeni 2, 15).*

Celor trei care au călcat pe urmele Apostolilor, iar aceștia pe urmele Domnului, să le fim și noi următori și să le zicem: *Ca cei ce ați fost întocmai la obicei cu Apostolii și lumii învățători, rugați-vă Stăpânului tuturor să dăruiască pace lumii și sufletelor noastre mare milă.*

⁵ Grigorie de Nazianz, *Cele 5 cuvântări teologice*, Anastasia, 1993, p. 16.

⁶ Sfântul Vasile cel Mare, *Scrieri*, EIBMBOR, București 1986, p. 569.

⁷ *Ibidem*.

⁸ Tălmăcirii alese din Sfântul Ioan Gură de Aur, în „Cugetarea”, București, 1937, p. 117.

⁹ *Mineul pe Ianuarie*, București, 1997, p. 446.

Sărbătoarea „Botezul Domnului” la Catedrala Mitropolitană din Cluj

Andreea Păgășan

Biserica Ortodoxă a prăznuit în 6 ianuarie Botezul Domnului. „Boboteaza”, cum i se mai spune acestei sărbători, a fost instituită de Biserică întru reactualizarea sfințirii apelor, petrecută cu prilejul Botezului Mântuitorului nostru Iisus Hristos de către Sfântul Ioan Proorocul și Înaintemergătorul în apa Iordanului. Acest praznic se mai numește „Epifania” sau „Teofania”, adică Arătarea Domnului, deoarece în această zi s-a descoperit Sfânta Treime. Despre semnificația sărbătorii de astăzi a vorbit ÎPS Părinte Andrei în cuvântul de învățătură rostit în catedrala mitropolitană din Cluj-Napoca, arătând că în această zi Hristos a restaurat întreaga creație: „E mare sărbătoarea Bobotezei pentru că Hristos vine să restaureze toată creația: întâi pe om și, împreună cu el, toată natura. Tot cosmosul este restaurat astăzi. Ne spune Sfântul Apostol Pavel, în Epistola către Romani în capitolul 8, versetul 19, că «nerăbdătorul dor al făpturii cu nerăbdare așteaptă» clipa aceasta, aștepta restaurarea. Cosmosul întreg a ajuns în starea de degradare din cauza omului. Or, astăzi, la Bobotează, Domnul Iisus Hristos sfințește toată creatura”.

In memoriam: Părintele Alexandru Gorea (1958-2013)

Pr. Vasile Stanciu

Slujitor al Bisericii Sfântul Dumitru Izvorătorul de Mir din cartierul Gheorgheni, s-a născut la data de 14 Septembrie 1958 în localitatea Sânmihaiul de Câmpie, jud. Bistrița-Năsăud, din părinții Constantin și Marta.

Școala primară (1966-1968) a parcurs-o în satul natal, iar mai apoi, mutându-se cu părinții la Cluj, urmează școala gimnazială (1968-1974) la Școala Horea. În anul 1974 dă concurs și intră la Seminarul Teologic Ortodox din Cluj-Napoca pe care-l absolvă în anul 1979. În același an, dă admitere și intră la Institutul Teologic de grad universitar din Sibiu, specializarea Teologie Pastorală. Finalizează cu succes cursurile la zi cu calificativul F.B. obținut în urma susținerii examenului de licență și a lucrării de dizertație, în anul 1983.

Parcurge toate treptele slujirii sacerdotale, astfel că în luna noiembrie a lui 1987 este hirotonit diacon de către IPS Iustinian, pe seama parohiei Schimbarea la Față din Cluj-Napoca. Trei ani mai târziu, în luna mai a anului 1990 este hirotonit preot, de către același distins ierarh, pe seama Parohiei ortodoxe Schimbarea la Față IV din Cluj-Napoca. Parcurge și promovează cu succes examenele de grad, obținând în anul 2000 gradul I. Activează ca preot paroh la Parohia Schimbarea la Față IV din 1990 până în 2000, când la cerere, prin transfer, este numit pe seama parohiei Sf. Mare Mucenic Dimitrie Izvorătorul de Mir din cartierul clujean Gheorgheni, alături de regretatul părinte Ioan Bancoș, respectiv de actualul părinte paroh Ioan Goje. Aici pune alături de cei doi părinți amintiți piatra de temelie a Bisericii noi - Sf. Dimitrie cel Nou fiind paroh timp de un an de zile după moartea părintelui Ioan Bancoș, timp în care se îngrijește ca biserica să fie înzestrată cu frumosul candelabru și deosebitul iconostas care o împodobesc. Rămâne însă atașat de vechea bisericuță din „Borhanci”, str. Take Ionescu, care azi este în reconstrucție și ea. Aici a slujit până la sfârșitul vieții.

Ce preot se distinge prin viață simplă, curată, smerenie și sărg pastoral misionar, fiind foarte apreciat și iubit de credincioși atât din amvon, când predica, cât și în viața de zi cu zi. A îmbinat într-un mod armonios slujirea preotească cu viața de familie, căreia i s-a dăruit din tot sufletul până la ultima suflare.

S-a stins din viață la vârsta de 54 de ani în urma unei grele suferințe, în brațele soției Adriana, pe care a iubit-o mult, pe data de 8 ianuarie 2013, la orele 18:35, având alături familia îndurerată.

Trupul neînsuflit al părintelui a fost depus miercuri dimineața în biserică „Sf. Dumitru Izvorătorul de mir”, str. Tache Ionescu, iar de la ora 18 a fost săvârșită o slujbă de pomenire. La slujba de pomenire de joi seara, începând cu ora 18, au participat numeroși preoți din Cluj-Napoca. Vineri dimineața, de la ora 9:30, a fost transportat la noua Biserică, Sfântul Dimitrie Basarabov, iar de la ora 12 a fost săvârșită slujba înmormântării de către ÎPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei. După oficierea slujbei de înmormântare, a fost transportat la Cimitirul Central și a fost așezat în locul de veci.

Dumnezeu să-l odihnească în ceata celor aleși ai Săi, acolo „unde nu este nici durere, nici întristare, nici suspin, ci viață fără de sfârșit”.

Regretatul Părinte Alexandru Gorea

2013 – Anul omagial al Sfinților Împărați Constantin și Elena

Sfinții Împărați Constantin și mama sa Elena. Icoană pe sticlă. Muzeul Mitropoliei Clujului.

La inițiativa Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, în ședința de lucru din 25 octombrie 2011, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a aprobat ca anul 2013 să fie declarat Anul omagial al Sfinților Împărați Constantin și Elena la împlinirea a 1 700 de ani de la Edictul de toleranță religioasă de la Milano (313).

Cancelaria Sfântului Sinod a elaborat un program-cadru național bisericesc pentru realizarea în anul 2013 a proiectului liturgic, cultural și mediatic intitulat 2013 – Anul omagial al Sfinților Împărați Constantin și Elena în Patriarhia Română.

În primul semestru al anului 2013, tema va fi tratată sub genericul „Sfinții Împărați Constantin și Elena, promotori ai libertății religioase” cu următoarele subteme:

- Starea imperiului roman înaintea Edictului de la Milano - 313 (criza politică, militară și socială, persecutarea creștinilor și suferința Bisericii creștine etc.);

- Edictul de la Milano (313) - toleranță și libertate pentru Biserica creștină (convertirea la religia creștină a Împăratului Constantin cel Mare, urmările Edictului de la Milano – Carta libertății creștine și a toleranței religioase etc.);

- Sfinții Împărați Constantin și Elena, susținători ai Bisericii (politica socială și religioasă a lui Constantin cel Mare și relațiile dintre Stat și Biserică, viața bisericească în timpul împăratului Constantin cel Mare etc.).

În al doilea semestru al anului 2013, tema va fi tratată complementar sub genericul „Sfinții Împărați Constantin și Elena, susținători ai Bisericii” cu următoarele subteme:

- Importanța Sfinților Împărați Constantin și Elena pentru viața și activitatea Bisericii (dezvoltarea vieții liturgice, a artei și arhitecturii creștine, educația și familia creștină, apărarea demnității umane prin legi și opere de caritate etc.);

- Actualitatea politicii religioase, sociale, legislative și social-filantropice a Sfinților Împărați Constantin și Elena pentru viața lumii contemporane (libertatea religioasă într-o lume secularizată și laicizată, omul politic contemporan și religia creștină, sărbătorirea duminicii și a marilor sărbători bisericești, construirea de biserici, sprijinirea de către Stat a activităților social-filantropice și cultural-educative ale Bisericii etc.);

- Evlavia și cinstirea Sfinților Împărați Constantin și Elena de către Biserică (liturgic, iconografic etc.).

În luna octombrie 2013, la Palatul Patriarhiei va avea loc o ședință solemnă a Sfântului Sinod cu tema 2013 – Anul omagial al Sfinților Împărați Constantin și Elena în Patriarhia Română și va fi organizată o expoziție tematică reprezentând pe Sfinții Împărați Constantin și Elena, precum și biserici importante cu hramul Sfinților Împărați Constantin și Elena.

În anul 2013, agențiile de pelerinaj ale Patriarhiei Române vor organiza pelerinaje la Roma, Milano, Constantinopol, Ierusalim, Niș, precum și în alte locuri unde se află vestigii ale ctitoriilor Sfinților Împărați Constantin și Elena.

Tableta lunii ianuarie Acești sfinți români

✎ Alexandru Nemoianu

Jackson, Michigan (Statele Unite)

In foarte bună măsură, fiecare neam are un număr de Sfinți ai lui. Știm bine că Sfinții alcătuiesc o ceată, sunt neamul lui Dumnezeu, dar, în timpul istoric, dintre ei unii sunt cu mai mare râvnă slăviți de neamuri. Și această râvnă poate că deslușește mai bine ca orice firea neamurilor, a fiecăruia dintre ele. Trebuie reamintit că Sfinții au fost oameni asemenea nouă, vremelnici, trăitori. Dar, prin viața lor, ei s-au făcut vrednici de a se apropia de Dumnezeu și de a primi har peste har.

Sunt neamuri ale căror Sfinți sunt războinici, luptători, foste capete încoronate, mari și vestiți lucrători de minuni, încă din vremea vieții lor. Sunt neamurile care au rost „mare” în timpul istoric; acele neamuri care făuresc ordinea lumii. Dar neamul românesc nu asemenea sfinți „ai lui” are. Sfinții neamului românesc sunt atâta de sfinși, încât până și sfințenia și-au arătat-o anevoie, codit, parcă rușinându-se. Acești Sfinți sunt: Sfânta Cuvioasa Parascheva (Sfânta Vineri), Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou, „Basarabov” și alții asemenea lor. Ei au fost nevoitori în taină și în ascuns. Nevoita lor a fost doar către Dumnezeu, Cel în Treime Mărit, și slava lor doar Lui I s-a arătat în trecerea lor prin lume. Și doar la îndelungata vreme, după ce s-au făcut nevăzuți celor rămași în lume, au fost arătați. Iar arătarea s-a făcut prin dezvoltare minunată, tot unor nevoitori.

Sfânta Cuvioasa Parascheva și Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou, „Basarabov”, sunt cei care, cu grabă, îl ajută pe săracul ajuns la nevoie, pe cel uitat de toți, alungat de toți, ocărât de toți. Pe cel care, smerit, nu încetează să mulțumească inclusiv pentru nevoile și sărăcia lui. Pentru neamul românesc legătura cu sfinții este personală, directă. La ceas de nevoie, românul îi cheamă, le destăinuie lipsa care îl apasă, îi roagă așa cum ne rugăm unui părinte sau frate mai mare. În Almaj, Banat, legătura este atât de personală, încât fiecare casă, fiecare poartă, își are „sfântul” ei, prăznuit în fiecare an. Fiindcă aceasta este semnificația „praznicelor” de casă, o invitare și o rugare către sfântul „casei” de a sta lângă poartă la ceas de nevoie și la ceas de bucurie. Acești sfinți sunt întâmpinați asemenea unui prânz la vreme de săpă, la vreme de coasă sau în orice alte împrejurări.

Prânzul simplu, aproape fără nimic, devine ospăț împărătesc. Devine ospăț, căci este întins pe ștergar curat, de cânepă aspră, având cusut întrânsul o așchie sfântă. Devine ospăț, fiindcă se alcătuiește din pâine zgrunțuroasă din grâu ales și cană de vin roșu; daruri primite și, prin trudă omenească, întoarse ca daruri. Ospăț euharistic („ale Tale dintru ale Tale”), fiindcă este pe iarba cu bună mireasmă, sub cer curat și în dangătul de clopot, care ne vestește că pururea drumul spre casă ne rămâne slobod, astăzi, așa cum ne-a fost ieri și întotdeauna.

Îndemn la reînnoirea vieților adresat de ÎPS Andrei în ziua de Crăciun

✎ Andreea Păgleșan

Ireștinii ortodocși prăznuiesc în data de 25 decembrie Nașterea Domnului, „taina cea necuprinsă de minte și de cuvânt”. Este una dintre cele mai îndrăgite sărbători împărătești. Această zi marchează marea dragoste pe care ne-o poartă Bunul Dumnezeu, întrucât pe unicul Său Fiu I-a trimis în lume pentru mântuirea noastră.

A luat trup din pântecul Fecioarei Maria, a viețuit pe pământ 33 de ani și, prin pătimirea, crucea, moartea, învierea și înălțarea de-a dreapta Tatălui, a ridicat întreaga fire omenească la măsura dumnezeiască.

Nașterea lui Iisus Hristos este una dintre tainele credinței noastre, este taina coborârii Fiului Domnului la noi oamenii și a înălțării noastre la Dumnezeu.

Noi românii numim acest praznic Crăciun, cuvânt latinesc care derivă de la cuvântul *creatio* și care înseamnă creație. Prin Întruparea Sa, Fiul lui Dumnezeu ne-a arătat și nouă calea care duce la Dumnezeu, a smereniei, a poruncilor și a iubirii.

În această zi de mare praznic, Mitropolitul Clujului a fost prezent în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, unde a oficiat de la ora 10 Sfânta Liturghie Arhierescă.

Alături de Înaltpreasfinția Sa a slujit un numeros sobor de preoți și diaconi, din care au făcut parte preoții slujitori de la catedrală, precum și părinți profesori de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din municipiu. În cadrul cuvântului de învățătură Mitropolitul Clujului a vorbit despre reînnoirea duhovnicească.

Precum magii care, după ce L-au văzut pe pruncul Iisus, s-au întors pe o altă cale, pe calea credinței, „așa și noi trebuie să alegem calea cea îngustă ce duce la Hristos”, a precizat ÎPS Părinte Andrei cu acest prilej.

Mitropolitul Andrei al Clujului, Maramureșului și Sălajului în timpul Sfintei Liturghii din ziua de Crăciun, 25 dec. 2012.

Cuvânt de sărbători...!

✎ Arhim. Dumitru Cobzaru

Sărbătorile de iarnă sunt o succesiune de evenimente din Istoria Mântuirii cu impact major asupra vieții creștinilor și, nu numai, a întregii creații...! Pregătirea duhovnicească necesară însușirii pe deplin a lucrării de mântuire realizată de, în și prin Domnul nostru Iisus Hristos s-a făcut sistematic de Sfânta noastră Biserică în perioada postului și, mai ales, a duminicilor premergătoare sărbătorilor.

Duminica Sfinților Strămoși ne arată cine sunt cei chemați la „cină”, lăsând parcă să se înțeleagă că nu toată lumea este poftită la această părtășie. În realitate „Omul” din Evanghelie face apel la omul integru și integral, așa cum a fost creat la început. Starea decăzută a omenirii se descoperă din răspunsul celor invitați la cină, și anume:

- omul, coroana și stăpânul creației, și-a cumpărat un ogor pe care voia să-l vadă. Stăpânul întregului pământ și-a cumpărat un petic de țarină...!

- omul, înzestrat cu voință, rațiune și sentiment, se limitează la simțuri. Sfinții Părinți ne spun despre cele cinci perechi de boi că simbolizează cele cinci simțuri: văzul, auzul, mirosul, gustul și pipăitul. Omul chemat la asemănarea cu Dumnezeu a ales asemănarea cu animalele și a stricat

armonia dintre cele trei puteri care-l diferențiază de ele...! De aceea, despărțindu-se între ele, voința, mintea și inima, omul una zice, alta face; într-un fel simte și altfel gândește...!

- omul, creat de Dumnezeu după chipul Său, s-a individualizat și însingurat într-un egoism exacerbat. Dumnezeu este Unul în Ființă și Întreit în Persoane, iar omul este unul singur și atâtea persoane câte au fost, sunt și vor fi până la sfârșitul veacurilor...! Omul înseamnă întreg Adam-ul...!

Refuzul, în fapt, descoperă ce a rămas din Adam-ul creat după chipul lui Dumnezeu: săracii, bolnavii, orbi, șchiopii și cei de la răscrucea vieții, adică cei ce trăiesc incertitudinea, frica, nesiguranța, neliniștea metafizică!

Aceștia suntem noi, cei pentru care S-a întrupat Fiul lui Dumnezeu - Mântuitorul nostru Iisus Hristos...! Iar Întruparea Domnului are rostul restaurării întregii creații, a omului și a întregii firi, aducând pe om în starea inițială și netezind drumul spre asemănarea cu El...!

Cei ce iau în serios această șansă sunt monahii! Imitându-L pe Fiul lui Dumnezeu, Care S-a deșertat de slavă (chenoza), ascultător făcându-Se până la moarte și răstignind păcatele întregii omeniri, ei sunt cei ce sărăcesc pentru a moșteni Împărăția Cerurilor; prin ascultare necondiționată se luptă cu ispitele care vin de la trup, de la lume și de la diavol, străduindu-se permanent pentru readucerea la unison a celor trei valențe: voința, rațiunea și sentimentul, care s-au despărțit datorită neascultării lui Adam, prin unirea minții cu inima neîncetat lucrând Rugăciunea lui Iisus; renunță la femeie dar își asumă întreg Adam-ul...!

În numele acestor „cavaleri ai duhului”, a tuturor monahilor și monahiilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, alături de convenitele urări de spor duhovnicesc și mântuire, de sănătate și prosperitate, aș dori să vă pun la suflet câteva concluzii ale Mitropolitului Hierotheos Vlachos ca îndemn și mângâiere pentru anul care vine și pentru restul vieții noastre pământești, cu scopul dobândirii Împărăției lui Dumnezeu și a îndumnezeirii noastre!

În primul rând, „atunci când omul trăiește ascetic și în împărtășire din sfințele Taine, adică în duhul Tradiției ortodoxe, el ajunge să simtă în inimă și în toată existența sa faptele sfintei întrupări. Așadar, el nu mai trăiește aceste fapte din afară, ci dinlăuntru lor. Sfântul Simeon Noul Teolog spune că, atunci când omul își curăță inima și este iluminat, Îl primește în interiorul său pe Hristos și Îi simte mișcările de prunc. Hristos Se zămislește în om ca un prunc, după care Se naște prin virtuți. În acest fel, omul trăiește în existența sa toate evenimentele întrupării. Desigur, numai în Hristos, firea dumnezeiască s-a unit ipostatic cu cea omenească, dar și cel care se îndumnezeiește primește în firea

sa harul lui Dumnezeu și se face mădular al Trupului lui Hristos. Drept urmare, omul înțelege mișcările harului din el, dar și sensul chenozei și al îndumnezeirii firi omenești”.

În al doilea rând, „prin tăierea împrejur, oamenii deveneau buni israeliteni, adică poporul ales al lui Dumnezeu. Însă prin Botez și prin viața în Hristos, oamenii devin copii ai lui Dumnezeu, dobândesc înfierea după har și biruiesc moartea. Așadar, tăierea împrejur a lui Hristos a deschis calea spre tăierea împrejur a inimii noastre. O viață ascetică, petrecută aproape de Sfințele Taine, ne face mădular ale Trupului lui Hristos. Prin urmare, smerenia lui Hristos devine pricină a ridicării noastre”.

În al treilea rând, „Hristos S-a botezat pentru a ține Legea și pentru a aduce harul Său în apă, în toată zidirea și în om. În acest fel, El a dat fiecărui om puterea de a dobândi harul înfierii, care este Teofania (arătarea lui Dumnezeu) propriei noastre vieți. Această arătare a lui Dumnezeu a fost începutul cunoașterii de Dumnezeu. Deoarece cunoașterea de Dumnezeu este un fapt existențial, ea duce la mântuire”. Amin!

Nașterea Domnului, autor anonim, sec. XVII, proveniență: Osoi, jud. Cluj. Iconoa se află expusă în Muzeul Mitropoliei Ortodoxe din Cluj-Napoca

Viața ca o călătorie

Pr. Valer Bel

„Nu avem aici cetate stătătoare,
ci o căutăm pe aceea ce va să fie”

(Evr 13, 14)

Lintrarea într-un nou an este un prilej de reflecții profunde și hotărâri însemnate pentru toți oamenii. Intrând într-un nou an, ne dăm seama, mai mult decât oricând, că nu stăm pe loc, ci suntem călători în această lume. Când anii ni se adaugă unul câte unul, ne aducem aminte „că nu avem aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe aceea ce va să fie” (Evr 13, 14). De aceea, suntem chemați să medităm la rezultatele muncii și strădaniilor noastre, la devenirea noastră prin ani, dar mai ales la sensul vieții noastre. Aducându-ne aminte de cele ce am făcut în anul trecut, este înțeles să distingem între cele bune și cele mai puțin bune sau rele, așa încât anul nou să nu fie numai un an adăugat vieții noastre, ci un an în care înaintăm în bine spre împlinirea și desăvârșirea noastră.

Reflectând adânc la sensul vieții noastre, trebuie, mai presus de orice, să ne întrebăm cine suntem? De unde venim și unde ne ducem? Care este ținta ultimă a călătoriei noastre, prin timp, în această lume?

Prin Revelația Sa, și mai ales prin Evanghelia Domnului nostru Iisus Hristos, dar și prin aspirațiile noastre cele mai profunde după iubire și împlinire, după comuniune și viață netrecătoare, Dumnezeu ne spune că suntem chipul nemuritor al Său (Fc 1, 26-27), că venim în această lume prin voința Lui creatoare și iubitoare și ne îndreptăm spre Împărăția Sa cea veșnică.

Există, deci, o dimensiune cerească a vieții noastre, o chemare sfântă a omului care nu trebuie să fie uitată. Privind lumea în care trăim și viața noastră însăși în această perspectivă, înțelegem că ele sunt daruri ale iubirii lui Dumnezeu, iar timpul ca făcând parte din structura creației și a ființei noastre raționale. Sfântul Maxim Mărturisitorul, teolog profund al creației, a arătat că Dumnezeu a pus mișcarea în creația Sa pentru ca aceasta, în frunte cu omul, în care este sintetizată întreaga creație, să se miște în timp spre El. De aceea, timpul vieții noastre, în perspectivă divină, este intervalul dintre chemarea lui Dumnezeu la comuniune și viață veșnică cu Sine și răspunsul omului la această chemare iubitoare.

La 25 decembrie am sărbătorit Nașterea Domnului, acel eveniment mântuitor prin care Cuvântul lui Dumnezeu S-a întrupat la „plinirea vremii”, când „Dumnezeu L-a trimis pe Fiul Său, născut din femeie, născut sub lege, ca pe cei de sub lege să-i răscumpere, ca să dobândim înfierarea” (Gal 4, 4). Înomenirea Fiului lui Dumnezeu ne arată că există o istorie a mântuirii, al cărei centru este Iisus Hristos, căci Întruparea Domnului este un eveniment unic în timpul și spațiul istoriei umane, numit „Vestea cea bună de o mare bucurie la tot poporul” (Lc 2, 10). Biblia creștină, mărturia scrisă a Revelației lui Dumnezeu, confirmă „că-n cetatea lui David vi S-a născut azi Mântuitorul, care este Hristos Domnul” (Lc 2, 11). Întruparea se adresează tuturor oamenilor și întregii creații. Realitatea istorică a Întrupării constituie o noutate radicală și universală, de vreme ce Cuvântul Întrupat „era Lumina cea adevărată Care luminează pe tot omul care vine în lume” (In 1, 9). Iisus Hristos, Mesia, Care Se naște după trup în Betleem, este aceeași persoană cu Cuvântul lui Dumnezeu, care există din veșnicie împreună cu Tatăl și prin Care „toate s-au făcut” (In 1, 3).

Există, deci, o continuitate neîntreruptă în istoria mântuirii, pregătită „înainte de întemeierea lumii” (Ef 1, 4), dar care s-a concretizat istoric, potrivit Scripturilor, când „pen-

tru noi, oamenii și pentru a noastră mântuire S-a pogorât din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara și S-a făcut om. Și S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pontiu Pilat și a pătimit și S-a îngropat și a înviat a treia zi... Și S-a înălțat la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui. Și iarăși va să vină cu slavă, să judece viii și morții, a Cărui Împărăție nu va avea sfârșit”.

Odată ce Cuvântul lui Dumnezeu, Unul din Treime, a intrat în istoria umană, ca Unul dintre oameni, venind în maximă apropiere de noi, El nu o mai părăsește. Aceasta înseamnă că existența și destinul oamenilor sunt antrenate și asigurate de Domnul istoriei. Fiul lui Dumnezeu a intrat în forma și condiția umană ca să schimbe istoria oamenilor, atrăgându-i la propria Sa condiție, la divino-umanitatea Sa. „Foc am venit să arunc pe pământ, și cât aș vrea să fie acum aprins” (Lc 12, 49). Aceasta înseamnă că, prin întruparea și lucrarea Sa mântuitoare, Dumnezeu transcende condiția etnică, culturală, realitatea istorică și pământească a oamenilor, în creșterea continuă, în Biserică, spre Împărăția lui Dumnezeu. Odată cu întruparea Fiului lui Dumnezeu și lucrarea Lui mântuitoare, Împărăția lui Dumnezeu a pătruns și este prezentă în istoria omenirii, în procesul istoriei universale și al istoriei personale a fiecăruia. De aceea, Mântuitorul îndeamnă: „Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și toate acestea - toate cele necesare vieții și împlinirii ei - vi se vor adăuga” (Lc 12, 31). De aceea, în tradiția creștină, fiecare an se numește anul mântuirii.

Am intrat în anul mântuirii 2013, cu asigurarea că Dumnezeu este cu noi. De aceea, trebuie să fim convinși că Dumnezeu este prezent și ne întâmpină în toate împrejurările concrete ale vieții noastre și, în același timp, să fim atenți și să sesizăm chemarea Lui. Răspunzând la această chemare, drumul vieții noastre va fi unul cu Hristos spre Împărăția lui Dumnezeu, ținta supremă a călătoriei.

Concert ecumenic de colinde, în localitatea clujeană Baciu

Pr. Dumitru Boca

Ln duminica dinaintea Nașterii Domnului a anului care tocmai s-a încheiat, în data de 16 decembrie 2012, a avut loc în biserica ortodoxă „Sfânta Treime” din Baciu, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, Concertul ecumenic de Crăciun la care au participat trei coruri mixte ale comunității ortodoxe, romano-catolice și reformate din localitate, după care a urmat o conferință susținută de către domnul Marcel Munteanu, cadru didactic al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj, intitulată Nașterea Domnului în iconografia ortodoxă.

Corul reunit de copii ai comunității romano-catolice și protestante din Baciu în timpul concertului ecumenic din biserica ortodoxă „Sfânta Treime” din localitate, 16 dec. 2013.

Concertul ecumenic de Crăciun se organizează în Baciu din anul 2005. La sfârșitul anului trecut (2012) a avut loc ediția a VIII-a a acestei manifestări. Ideea mi-a venit și am pus-o în practică în vremea când eram profesor la Seminarul teologic ortodox din Cluj-Napoca și participam la concertul ecumenic anual organizat prin rotație de cele două școli de teologie din Cluj-Napoca: Seminarul teologic ortodox și Liceul Reformat. Având în vedere faptul că la Baciu trăiesc și împărtășesc aceeași bucurie a sărbătorilor legate de Nașterea Domnului atât românii cât și maghiarii, m-am gândit că ide-

ea organizării unui eveniment care să ne pună împreună pe toți este deosebită. De aceea în anul 2005 și apoi în anul 2006 am organizat noi, Biserica ortodoxă, un concert ecumenic, cu gândul ca în fiecare an să facem acest lucru, numai că în anul 2007 comunitatea romano-catolică s-a oferit să fie ea gazda acestui eveniment primit deosebit de bine de creștinii ortodocși, romano-catolici și reformați. De atunci încolo, în fiecare an, prin rotație, organizăm acest eveniment: în anul care s-a încheiat a fost organizat de noi, ortodocșii, în anul 2011 a fost organizat de reformați, iar în 2010 de către romano-catolici. În primii ani au participat și corul bisericii din Cordoș și corul de copii ai Școlii din Baciu.

La începuturi, evenimentul se finaliza cu reunirea în cadrul unei agape la care participau toți credincioșii tineri și vârstnici prezenți la eveniment. Această întâlnire a făcut ca cei care trăiesc împreună, în aceeași comunitate locală, să se cunoască mai bine, să-și împărtășească și să trăiască bucuria sărbătorii Crăciunului creștinesc și cu emoție sacră. În ultimii ani, la sfârșitul concertului se împart daruri colindătorilor precum și tuturor celor prezenți. În anul care s-a încheiat, pe lângă darurile oferite colindătorilor, pe alea din fața bisericii toți cei prezenți (români și maghiari deopotrivă) au servit o felie de cozonac și au ciocnit un pahar de vin cald ca semn al bucuriei trăite în comuniune unii cu alții.

La acest eveniment se organizează și expoziții de icoane (cu vânzare), pictate de copii de la cercul de pictură de la Școala Baciu, care funcționează de mulți ani sub patronajul și purtarea de grijă a Bisericii ortodoxe „Sfânta Treime” Baciu și cu sprijinul material al Organizației World Vision, care susține în fiecare an organizarea acestui eveniment.

În derularea Concertului de la sfârșitul anului trecut, piesele tradiționale de Crăciun au fost interpretate atât în maghiară cât și în română, începând cu corul ecumenic de copii (maghiari: romano-catolici și reformați), acompaniat la orgă de către Boglarka Olah, după care a urmat corul bisericii reformate dirijat de Peter Eva, iar apoi corul bisericii romano-catolice dirijat de Arpad Kovacs. Fiecare a interpretat și câte o colindă sau cântec de Crăciun în limba română. În final a cântat Corul Bisericii ortodoxe dirijat de prof. Daniel Șimon de la Liceul de muzică „Sigismund Toduță” din Cluj-Napoca.

La acest eveniment ecumenic a fost invitat și domnul conferențiar dr. Marcel Munteanu de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din cadrul Universității clujene Babeș-Bolyai, care a vorbit după încheierea concertului despre Nașterea Domnului în iconografia ortodoxă, arătând elementele specifice

ale temei și exemplificând cu reprezentarea scenei Nașterii din fresca zugrăvită în biserica din Baciu de profesorul Grigore Popescu, care a înveșmântat cu pictură acest locaș de cult ortodox între anii 1992-1994.

Persoane prezente la Concertul de Crăciun din biserica ortodoxă „Sfânta Treime” din Baciu, 16 dec. 2013.

La sfârșitul întregului program al manifestării am mulțumit Bunului Dumnezeu pentru darurile revărsate asupra credincioșilor din Baciu, am mulțumit apoi Înaltpreasfințitului Mitropolit Andrei pentru binecuvântarea organizării acestei sărbători precum și tuturor celor care au participat la eveniment, arătând, astfel, că bucuria Nașterii Domnului ne-a strâns pe toți împreună, fie că suntem români sau maghiari sau de confesiuni diferite.

Bucuria este trăită la fel de toți care-L așteaptă pe pruncul Hristos, născut odinioară în ieslea Betleemului, să se nască an de an și în sufletele pregătite pentru aceasta și prin colindă.

Corul comunității romano-catolice din Baciu în timpul Concertului din biserica ortodoxă „Sfânta Treime” din localitate, 16 dec. 2013.

Botezul Domnului în iconografia răsăriteană.

Elementele constitutive ale temei

Marcel Muntean

Considerată sărbătoare împărătească, Botezul Domnului, numit și Boboteaza, este prăznuit la 6 ianuarie în amintirea botezului primit de Mântuitorul din mâna Sfântului Ioan Botezătorul în apa Iordanului. Sărbătoarea mai poartă numele și Epifania sau Teofania, adică Arătarea Domnului, deoarece în această zi Mântuitorul, Care stătuse până acum necunoscut, S-a arătat și a fost mărturisit ca Mesia, atât prin glasul Sfântului Ioan Botezătorul cât și prin glasul Tatălui ceresc.

1. Originile praznicului

Sărbătoarea datează din secolul al III-lea, ea fiind menționată pentru prima dată în Alexandria, de către Clement Alexandrinul¹. O predică din secolul al III-lea, la această sărbătoare, este atribuită Sfântului Grigorie Taumaturgul, iar în Testamentum Domini (secolul al IV-lea), Epifania este singura sărbătoare amintită, pe lângă Paști și Rusalii. În Apus nu avem dovezi despre prăzirea acestei sărbători decât după secolul al IV-lea, când a fost preluată de la Răsăriteni. În vechime, cel mai important eveniment legat de această sărbătoare era botezul catehumenilor, care voiau să imite astfel botezul Mântuitorului în apele Iordanului. Cum botezul era numit și *luminare*, sărbătoarea Bobotezei s-a mai numit și *sărbătoarea luminilor* sau *luminării*.

Tema iconografică se va dezvolta pe baza textelor evangheliilor sinoptice, (Matei 3, 13-17; Marcu 1, 9-11; Luca 3, 21-22; Ioan 1, 29-34) cu adăugarea detaliilor ce corespund slujbei zilei, cum sunt îngerii și figurile alegorice de la picioarele Mântuitorului, sau a influențelor din evangheliile apocrife și ale imagisticii păgâne. Botezul lui Hristos are două aspecte fundamentale: în această zi s-a relevat omenilor adevărul dogmatic al lui Dumnezeu întreit în Persoane și instituirea Tainei Botezului.² Imaginea botezului este întâlnită încă de la sfârșitul veacului al II-lea și începutul celui de-al III-lea în pictura parietală a catacombelor, din cimitirul San Callisto. În aceste imagini schema iconografică este redusă substanțial. Astfel Iisus este pictat copil, în imediata Sa apropiere se găsește Sfântul Ioan Botezătorul sugerat ierarhic mai mare și deasupra, porumbelul – simbolul Sfântului Duh. Această primă imagine subliniază ideea că în momentul botezului, Hristos este la începutul misiunii sale publice; totodată reflectă viziunea transmiterii între Vechiul Testament și Noul Testament prin însuși Fiul lui Dumnezeu.³

Icoana Botezului Domnului este bogată în semnificații teologice, cuprinzând elemente dogmatice, biblice și din istoria apocrifă. Înțelegerea simbolisticii icoanei trebuie analizată pe etape, ea fiind împărțită în trei zone.

2. Zona superioară

Partea de sus a icoanei cuprinde versanții, bolta cerească, raza și porumbelul. În partea de sus a compoziției apare o emisferă culoare gri-albăstrui, aceasta fiind reprezentarea iconografică a bolții cerești, echivalentă, la nivel simbolic, cu cerurile deschise. Această emisferă semnifică totodată prezența lui Dumnezeu, a Sfintei Treimi, prezență evidențiată uneori și printr-o mână care binecuvăntează, mână ce reprezintă iconografic glasul Tatălui care s-a auzit spunând: *Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit*. (Matei 3, 17) Din cadrul acestei emisfere pornește o rază de lumină îndreptată spre Hristos. Aproape de extremitatea razei, deasupra

creștetului Mântuitorului, este reprezentat într-un contur sferic un porumbel alb – chip al Duhului Sfânt care se arată în momentul Botezului Domnului.

3. Zona centrală

Centrul icoanei îi reprezintă pe Sfântul Ioan Botezătorul, Mântuitorul Iisus Hristos în mijlocul râului Iordan și îngerii slujitori. Mântuitorul Hristos este reprezentat stând în picioare, în mijlocul râului Iordan, ca într-un mormânt curgător care Îi cuprinde trupul din toate părțile, înțelegând prin aceasta că nu doar o parte, ci tot trupul Lui s-a scufundat ca semn al îngropării Lui, pentru că Botezul semnifică moartea Domnului. (conform Coloseni 2, 12) Chipul Domnului are o expresie blândă și smerită, arătând, în același timp sobrietate și concentrare. Mântuitorul Hristos este reprezentat fie cu totul dezbrăcat, fie doar cu o pânză albă în dreptul șoldurilor. (perizorium) Icoanele vechi îl înfățișează pe Hristos gol, conform textelor liturgice, subliniind prin aceasta chenoza dumnezeirii Sale: *Se dezbracă cel care a îmbrăcat cerul cu nori*. (Canonul praznicului, cântarea a 8-a, Utrenia din ajunul praznicului Botezului). Cu toate că iconografia inițială îl înfățișează pe Hristos gol, astăzi este mai potrivit să fie înfățișat cu o învelitoare în jurul coapselor, pentru a sublinia curăția Celui Care este *singur fără de păcat*. Sfântul Ioan Botezătorul stă întotdeauna în partea dreaptă a lui Hristos, îmbrăcat cu tunică și himation, care îi acoperă tot trupul, cu excepția antebrațelor și a tălpilor. Având o expresie de cutremurare, întinde mâna dreaptă și atinge capul lui Hristos, iar cu mâna stângă face un semn spre înălțime⁴. El se află în același timp aplecat în

Botezul Domnului. Icoană contemporană

semn de supunere și sfială față de Cel căruia nu este vrednic să-I dezlege curelele încălțăminte. În fața Sfântului Ioan Botezătorul, de cealaltă parte a râului, se află doi, trei sau chiar mai mulți îngeri, aplecați, cu aripile lăsate într-o atitudine de slăvire, de rugăciune și de slujire. Ideea includerii îngerilor în icoana Botezului apare cel puțin din sec. al VI-lea, cu toate că prezența lor nu este indicată nici în Evanghelii și nici în troparul care rezumă principalele momente ale evenimentului. Textele slujbelor, pomenindu-le prezența, vorbesc despre starea lor: *Cetele îngerești s-au umplut de mirare, de frică și de bucurie* (Tropar, glas 7, Ceasul al 9-lea), însă nu precizează rolul pe care aceștia l-au avut. Deși rolul de slujitori ai Domnului nu este clar definit în ceea ce privește momentul Botezului, acest rol se dezvoltă într-un fragment următor relatării Botezului, în care aflăm că „*Iisus a fost dus de Duhul în pustie ca să fie ispitit de diavol*”, iar atunci când diavolul L-a lăsat, „*iată îngerii, venind la El Îi slujeau*” (Matei 4, 1; 4, 11) În orice caz, prezența îngerilor în icoana Botezului, cât și în alte icoane precum Nașterea Domnului, Bunavestire, Învierea sau Înălțarea, atestă faptul că cetele îngerești au fost martore nevăzute ale petrecerii în trup a Domnului încercând și ele să pătrundă treptat înțelesurile tainei celei din veac ascunse a Lui Dumnezeu. Între cei doi versanți înalți, curge râul Iordan cu revărsare mare. În unele icoane, apa în care a intrat Hristos Îi acoperă tot trupul până la umeri, în altele, apa curgătoare a râului apare de o parte și de alta a înălțimii trupului Său și sub picioare, fără a-L acoperi. Acest din urmă mod de reprezentare pare să fie utilizat pentru a nu strica linia clară a trupului, claritatea fiind unul din principiile folosite de iconarii bizantini. Însă, primul mod, mai vechi de reprezentare a apei, în față și pe ambele laturi ale trupului, este mai potrivit pentru că are în vedere o claritate superioară a formei trupului. Arată că Botezul s-a făcut prin scufundare totală

în apele Iordanului după cum spun și Evangheliile (Matei 3, 16; Marcu 1, 10). Râul Iordan este reprezentat aici sub forma unei peșteri întunecoase (imagine iconografică a iadului), sau a unui mormânt lichid, curgător, care cuprinde trupul Domnului (chip al înmormântării reprodus în Taina Botezului prin cufundarea totală). Regăsim aici *motivul peșterii* care apare în icoana Nașterii Domnului, ca loc ce adăpostește ieslea în care se află Pruncul Hristos. Astfel, prin acest element de legătură – peștera - se crează contrastul permanent între întunericul în care se afla omenirea până la venirea Mântuitorului și lumina dumnezeiască ce pătrunde în lume odată cu Întruparea Sa. Tema apei ocupă un loc privilegiat în Sfintele Evanghelii. Odmioară imagine a morții (potopul), ea este acum „*izvor de apă vie*” (Apocalipsa 21, 6; Ioan 4, 14). Odată cu intrarea lui Hristos în râul Iordan, firea umană împreună cu întreaga creație își schimbă starea căzută și se sfințesc prin harul Duhului Sfânt.

4. Zona inferioară

Partea de jos a icoanei cuprinde făpturile marine și pomul cu securea. La picioarele Mântuitorului, sunt înfățișate adesea, în dimensiuni discrete, siluetele a două personaje – un bărbat și o femeie. Amândoi stau cu spatele la Hristos, iar chipurile lor au o expresie de mare uimire. Cele două siluete ilustrează texte ale Vechiului Testament care sunt prefigurări ale Botezului: „*Marea a văzut și a fugit: Iordanul s-a întors înapoi*” (Psalmul 113, 3). Figura bărbătească – un personaj întins în albia râului, ținând în mâini un vas din care se varsă apă – este reprezentarea alegorică a râului Iordan. Personajul este întors cu fața de la Hristos, cuprins fiind de o mare uimire. Figura feminină – o femeie pe jumătate goală, purtând coroană pe cap și sceptru în mână, luându-o la fugă călare pe unul sau doi pești – este o alegorie a mării și face trimitere la una din prefigurările Botezului – trecerea poporului iudeu prin Marea Roșie. Uneori, în jurul lui Hristos înnoată pești mici și chiar copii, însă este de evitat introducerea în scenă a amănuntelor irelevante. Toate aceste elemente acvatice trebuie reprezentate cu discreție, în proporții echilibrate, astfel încât să rămână în plan secund, pentru a nu produce o distragere inutilă a atenției de la componentele principale ale icoanei care conduc la adevărata înțelegere a însemnătății praznicului. În partea inferioară a icoanei, la picioarele Sfântului Ioan Botezătorul este reprezentat un arbust la baza căruia stă o secure, rezumat cutremurător al învățaturii date de acesta fiecărui nou botezat: *Iată securea stă la rădăcina pomilor și tot pomul care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc. Eu unul vă botez cu apă spre pocăință, dar Cel ce vine după mine, vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc* (Matei 3, 10-11).

5. Concluzii

Icoana Botezului este împlinirea iconică a textelor din Sfânta Scriptură, precum și efortul creativ al iconografilor ce au ilustrat evenimentul, dându-i sens transcendent. Frumusețea și armonia elementelor ce constituie icoana Botezul Domnului ne așează înainte, într-o singură axă descendentă de la Tatăl, la Fiul, prin Sfântul Duh în unitatea treimică. După învățătura Bisericii Ortodoxe, așadar, Botezul Domnului nu este numai o teofanie, o arătare desăvârșită a lui Dumnezeu – Sfânta Treime și o descoperire desăvârșită în fața întregii creații a Mântuitorului Iisus Hristos ca Dumnezeu adevărat și om adevărat, ci este și o epifanie a firii întregi, a omului și a lumii înconjurătoare, într-o nouă stare de existență. Botezul Domnului inaugurează o viață nouă, luminoasă și plină de sens pentru cosmosul întreg, unde are să viețuiască de acum înainte omul înnoit și îndumnezeit de Hristos. Apa sfințită de Duhul Sfânt este în chip tainic materia veacului viitor, purtând în ea pe Hristos și pe Duhul cu puterile Lui dătătoare de viață și îndumnezeitoare. Prin Taina Sfântului Botez, și noi, creștinii ortodocși, murim tainic cu Hristos față de păcat, dar și înviem împreună cu El întru Împărăția Sa veșnică și binecuvântată. Tot ceea ce s-a petrecut la botezul lui Hristos, s-a petrecut și la botezul fiecărui dintre noi. Sfântul Vasile cel Mare, scriind despre Botez, zice: *Domnul, care cârmuiește viața noastră, a întemeiat pentru noi Botezul, care are în lăuntru său chipul morții și al vieții... Apa este chipul morții, al luării trupului întru îngropare, iar Duhul însuflă putere de viață dătătoare, care înnoiește viața sufletului nostru, ducându-l de la moartea păcatului la viața dintâi. Coborând în apă murim împreună cu Hristos; ieșim din apă una cu Hristos Cel viu*.

¹ Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, *Liturgica generală*, Ed. IBMBOR, București, 1993, p. 163.

² Leonid Uspensky, Vladimir Lossky, *Călăuziri în lumea icoanei*, Ed. Sophia, București, 2003, p. 177.

³ Frédéric Tristan, *Primele imagini creștine de la simbol la icoană secolul II-IV* Ed. Meridiane, București, 2002, p. 178.

⁴ Constantine Cavaros, *Ghid de iconografie bizantină*, Ed. Sofia, București, 2005, p. 83.

⁵ Sfântul Vasile cel Mare, *Despre Botez*, trad. de monah Policarp Părvuloiu, Ed. IBMBOR, București, 2010, p. 65.

Împărtășirea copiilor – implicațiile și riscurile ei duhovnicești-educative

Pr. Adrian Cherhaț

Viața creștină nu este o simplă asumare declarativă a adevărului Evangheliei, ci presupune o implicare și o trăire complexă și totală a întregii ființe umane în sfera lucrării harului dumnezeiesc. Aceasta pentru că mântuirea omului nu este o simplă dobândire a unui statut de drept înaintea lui Dumnezeu, în sens juridic, ci înseamnă un proces continuu de tămăduire și îndumnezeire a naturii umane supusă stricăciunii păcatului. De aceea, dobândirea ei necesită nu numai o relație exterioară de conformare a propriei vieți cu învățătura Mântuitorului Hristos, ci o unire interioară a propriei naturi umane cu natura umană îndumnezeită a lui Hristos înălțată în sânul Sfintei Treimi. Aceasta se petrece în Sfânta Liturghie, unde Hristos prin lucrarea Duhului Sfânt își oferă permanent umanitatea Sa jertfită și înviată fiecărui credincios spre a deveni *fiu după har* al Tatălui ceresc.

Asumarea tainei

Nu este un fapt necunoscut că această semnificație profundă a mântuirii noastre și-a pierdut în mare parte conturul în conștiința creștinilor ortodocși contemporani. Nu puține sunt *sinaxele euharistice* unde la majoritatea Liturghiilor săvârșite nu se mai împărtășește nimeni, ci doar preotul slujitor, credincioșii doar asistând la actul euharistic sau cel mult participând prin propria rugăciune. Sub influențele gândirii apusene, majoritatea creștinilor ortodocși se împărtășesc rar cu Trupul și Sângele lui Hristos, legând această practică de perioadele de post sau doar de Postul Mare și axându-se la Sfânta Liturghie doar pe rugăciunile pentru diverse trebuințe. Fără îndoială că acest fapt a dus la o slăbire considerabilă a comuniunii creștine și a trăirii misterului liturgic, astfel încât unii au încetat să mai vină la sfintele slujbe, nemaigăsind bucuria unirii cu Hristos, iar alții frecventează biserica mai mult dintr-o obișnuință de familie, pierzând sensul prezenței lor la cultul divin.

În încercarea de a redescoperi sensul sacramental-euharistic al vieții creștine ortodoxe, tot mai mult prinde contur în practica liturgică a Bisericii din zilele noastre obiceiul de a împărtăși la Sfânta Liturghie copiii de sub 7 ani. Fără îndoială, această practică își are importanța și semnificația ei, dar și riscul de a produce o și mai mare neînțelegere în perceperea sensului și a scopului mântuitor al Sfintei Liturghii. Copiii sunt aduși la Sfânta Împărtășanie, iar părinții sunt îndemnați să urmeze constant această practică pentru „a salva Liturghia”, așa cum se exprima un preot într-o parohie. Astfel preotul nu se mai împărtășește singur, ci formează o comuniune euharistică cu credincioșii săi prin acești copii care se împărtășesc și ei constant la sfânta slujbă. Cel puțin se oferă impresia că Sfânta Liturghie nu se mai săvârșește doar pentru împărtășirea preotului, ci și pentru o parte din membrii sinaxei.

Explicarea importanței împărtășirii

Perpetuarea acestui obicei liturgic fără o asumare mărturisitoare a sensurilor și semnificațiilor sale poate duce la o mai mare deformare a înțelesului Tainei Euharistiei. În primul rând, se creează impresia că doar copiii pot veni la Sfânta Împărtășanie în duminicile de peste an, pentru cei maturi fiind rezervate perioadele speciale de post. Apoi, se formează conștiința că copiii pot fi aduși la împărtășit ca la împărtășirea cadourilor de Crăciun sau de Paști în orice stare s-ar afla și fără o minimă pregătire în cazul celor mai marișori. În al treilea rând, cea mai tristă consecință dăunătoare conștiinței creștine este încetarea bruscă a împărtășirii lor după ce împlinesc vârsta de șapte ani, ca și cum Sfânta Euharistie, cu care ei se obișnuiseră, le-ar deveni dintr-o dată interzisă. Și aceasta fără să li se spună de ce nu se mai pot apropia de potir și mai ales fără să li se explice sensul și rostul Împărtășaniei în viața creștină și în perspectiva mântuirii omului.

Având în vedere faptul că unul dintre obiectivele generale ale educației religioase din școală este integrarea elevilor în comunitatea liturgică mărturisitoare a parohiei din care fac parte, punctarea aspectelor legate de împărtășirea lor cu Sfintele Taine este prioritară la ora de Religie. Trebuie frecvent subliniată importanța împărtășirii continue a copiilor, care

au fost obișnuși cu aceasta, și după împlinirea vârstei de șapte ani, implicând acum și pregătirea serioasă în acest sens cu spovedanie, postire, meditație și rugăciune sub îndrumarea preotului paroh. Pentru a avea o comunitate parohială vie și mărturisitoare preotul trebuie să accentueze importanța împărtășirii poporului credincios la fiecare Sfântă Liturghie, atât a copiilor care au trecut de șapte ani, cât și a părinților lor, conform chemării: „Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste apropiați-vă!” Pentru că dacă la Sfânta Liturghie mama sau tata nu se împărtășește, ci doar vine cu copilul la primirea Euharistiei, se poate crea o confuzie în mintea acestuia privitor la Sfânta Taină.

De aceea, preotul are datoria să-i învețe pe toți cum se dobândește „frica de Dumnezeu”, ce înseamnă „credința” și mai ales cum se manifestă „dragostea” față de toți și de toate, necesare împărtășirii cu Hristos. Argumentul unei pioșenii false și impuse, folosit adesea astăzi, în sensul nevredniciei față de Euharistie, este mai mult o scuză pentru „nelucrarea” duhovnicească. Părintele Ion Bria subliniază că nimeni nu poate să determine gradul de vrednicie necesar primirii Sfințelor Taine, iar parohia nu poate exista în mod viabil fără împărtășirea euharistică a credincioșilor. În acest sens, fără a lega formal și mecanic Euharistia de Spovedanie, preotul trebuie să țină seama de două principii privind cuminecătura

ra credincioșilor săi: o opoziție absolută, care se numește infidelitate față de Hristos, arătată de cuvintele: „Nici sărutare îți voi da ca Iuda”, și o condiție absolută, identificată cu iertarea reciprocă, exprimată de textul: „Să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi; să iertăm toate pentru Înviere” (Pr. Prof. Dr. Ion Bria, *Spre plinirea Evangheliei*, editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2002, p. 106).

Împărtășirea continuă

Pe de altă parte, împărtășirea continuă a credincioșilor, deci și a copiilor mai mari de șapte ani, se fundamentează pe structura și conținutul Sfintei Liturghii, dar și pe modelul împărtășirii preotului slujitor. Rânduiala Sfintei Liturghii este în fapt o pregătire a credincioșilor care participă la ea pentru unirea cu Hristos euharistic: mai întâi sunt cântările de slavă a lui Dumnezeu și lecturile din Sfânta Scriptură, care au menirea de a exprima credința celor de față și a le pregăti mintea și simțirea prin puterea cuvântului revelat, iar apoi prin invitația de a lepăda „toată grija cea lumească” obștea credincioșilor participă la aducerea jertfei pentru a se împărtăși cu Hristos, așa cum se specifică în rugăciunile și chemările rostite. Prin urmare, pregătirea adecvată pentru împărtășanie este oferită de structura Sfintei Liturghii, fapt pentru care împărtășania practică în unele parohii în afara Liturghiei, în afară de cazurile speciale, conduce spre o contra-mărturie creștină parohială.

Părintele Nikolai Ozolin spune că preotul nu se împărtășește în virtutea statutului său de slujitor sacramental, ci în virtutea botezului, ca orice credincios, iar pregătirea necesară membrilor parohiei i se impune și lui. Împărtășirea regulată la fiecare Liturghie este îndreptățită de preoția împărătească a fiecărui credincios și nu este rezervată doar clerului, pentru că preotul nu este hirotonit pentru a se împărtăși în locul credincioșilor, ci pentru a sluji și a se împărtăși împreună cu ei. Foarte mulți gândesc că preotul nu este obligat să se spovedească înainte de fiecare Euharistie, deoarece hirotonia sa ar cuprinde un fel de *dispensă* în raport cu obligațiile laicilor. Această explicație este eronată, întrucât obiceiul ca preotul să nu se spovedească înaintea fiecărei celebrări euharistice nu face decât să perpetueze vechea tradiție a participării depline la Sfânta Liturghie, obligatorie pentru toți membrii parohiei, pierdută pentru laici în ultimele veacuri (Nikolai Ozolin, *Spovedania – o Taină în criză*, editura Patmos, Cluj-Napoca, 2009, pp. 111-112).

„Pentru că, dragi preoți, dacă noi nu ne considerăm obligați să ne spovedim înainte de fiecare Euharistie, trebuie să știm că aceia dintre membrii parohiilor noastre care revin încet-încet la practica unei împărtășiri frecvente nu sunt, în afara unor cazuri neprevăzute, evident mai obligați decât noi să se spovedească” (*ibidem*, p. 112). Aceste cuvinte se potrivesc de minune mai ales copiilor de peste șapte ani, care nu mai sunt primiți la împărtășit pe motiv că „le trebuie spovedanie”. Această oprire maschează de fapt lipsa unei educații duhovnicești pe care trebuie să le-o dea copiilor părinții lor, preotul paroh și educatorii. Pentru nu se cuvine să fie împărtășiiți nici până la șapte ani fără această educație, care, în fond, ar trebui să continue în mod firesc și după aceea împreună cu Spovedania. Din cauza lipsei unei astfel de lucrări duhovnicești cu copiii, fiecare dintre noi, preoți, profesori și părinți, ne mulțumim să-i oprim în mod nejustificat de la primirea Euharistiei după împlinirea vârstei de șapte ani, ca și cum ar fi greu să primească Spovedania mai des, trecându-i în rândul celor care nu se împărtășesc, obișnuși cu o comoditate duhovnicească searbădă.

Concluzii

Așadar, continuitatea împărtășirii copiilor care trec de șapte ani este absolut necesară în comunitățile parohiale, mai ales pentru redescoperirea sensului final al Sfintei Liturghii: sfîntirea credincioșilor prin unirea cu Hristos. Având în vedere faptul că în Ortodoxie nu există o legătură condițională între Spovedanie și Euharistie, este poate mai potrivit, în cazul copiilor, a înlocui spovedirea formală, din care nu înțeleg mare lucru, cu o pregătire duhovnicească în vederea împărtășirii. Rostirea unor rugăciuni, lectura unor texte scripturistice și a unor povestioare duhovnicești, discuții lămuritoare despre lucrarea păcatului și importanței unirii cu Hristos ar putea constitui o lucrare eficientă care să-i apropie de Sfânta Euharistie. Pregătirea s-ar putea face de către părinți, profesorul de Religie sau preotul duhovnic, iar dacă toți aceștia se vor și pregăti și împărtăși împreună cu copiii la Sfânta Liturghie actul euharistic ar avea un mare impact duhovnicesc și educativ asupra celor mici. Până la urmă, pentru o viață creștină autentică, nu trebuie să uităm cuvintele Domnului Hristos: „Lăsați copiii și nu-i opriți să vină la Mine, că a unora ca aceștia este Împărăția cerurilor” (Matei 19, 14); „Adevăr, adevăr vă spun: Dacă nu veți mânca Trupul Fiului Omului și nu veți bea Sângele Lui, nu veți avea viață întru voi” (Ioan 6, 53).

Filantropia copiilor din parohia „Nașterea Domnului”

Marilena Asănică

Copiii de la Parohia Ortodoxă Română „Nașterea Domnului” din Cluj-Napoca, păstorită de Pr. Nicolae Buda, au continuat activitățile filantropice în preajma sărbătorilor de iarnă. Un grup de 30 de copii, de la Cercul de pictură al Bisericii și din clasa a IV-a B de la Școala „Constantin Brâncuși” (înv. Rozalia Anghel) au mers sâmbătă, 15 decembrie la Mănăstirea Dumbrava pentru a dăruii celor mici și vârstnicilor pachete cu alimentele în valoare de aproximativ 2000 lei. Alimentele au fost donate de copii, de părinții lor, de alți credincioși, precum și de parohie. Însotii de părintele Nicolae Buda, doamna învățătoare, Rozalia Anghel și credincioase din Comitetul Parohial, copiii au adus bucurie celor de la mănăstire, mai întâi prin darurile oferite, dar mai ales prin Colindul sfânt, care le-a oferit micuților și celor vârstnici din cămin convingerea că au o familie mare, care este Biserica și care le poartă de grijă. După ce au fost colindați, toți cei prezenți au primit în dar pachete cu dulciuri și iconițe. O parte din fondurile folosite în această acțiune provin din vânzarea icoanelor pe sticlă și a decorațiunilor de Crăciun realizate de copii.

„Profesorul de Religie” este prima pagină dedicată exclusiv cadrelor didactice din Școlile și Liceele Județelor Cluj și Bistrița-Năsăud. În ea se reflectă activitățile, proiectele și preocupările științifice ale profesorilor de religie. Așteptăm articolele dumneavoastră la adresa revista@renasterea-cluj.ro sau livinvidican@yahoo.com.

Tinerii și provocările Occidentului. Pastorația în Diaspora (I)

Interviu realizat de părintele Liviu Vidican-Manci cu Înaltpreasfințitul Iosif Pop, Arhiepiscopul Europei Occidentale și Mitropolitul Europei Occidentale și Meridionale, în cadrul emisiunii *Experiențe Pastorale*, Radio Renașterea (martie 2011).

Pr. Liviu Vidican Manci: – Tema pe care vă invit să o dezvoltăm în acest interviu este legată direct de experiența Înaltpreasfințitiei Voastre, o experiență pastorală eminamente occidentală, aparte, specială, sensibil diferită de ceea ce cunoaștem pe plaiurile românești. Când ați fost ales ierarh pentru românii ortodocși din Occident la ce nivel de dezvoltare se aflau comunitățile românești?

IPS Iosif Pop: – Am fost ales episcop în anul 1997, toamna, în noiembrie și am fost hirotonit pe 15 martie 1998. Sigur că experiența mea în ceea ce privește pastorația în Occident era deja destul de semnificativă, în sensul în care eram deja de patru ani la Paris la studii, locuiam într-o mănăstire și aveam o oarecare experiență pastorală a Occidentului. Ceea ce eu făceam, din punct de vedere pastoral, consta în numeroase întâlniri, îi întâlneam atât pe cei convertiți cât și pe cei din a doua sau treia generație de ortodocși care locuiau acolo sau pe cei care ajungeau acolo. Trebuie remarcat că sunt experiențe pastorale diferite de la o categorie la alta pentru că un lucru așteaptă cel care s-a convertit acum la credința ortodoxă, un alt lucru așteaptă cel care este deja la a doua generație născut din părinți emigranți, născut în Franța, de origine română, rusă, greacă sau celelalte și alta este așteptarea celui care a ajuns dintr-o țară majoritar ortodoxă sau care a fost botezat, fără un trecut de creștin practicant și se regăsește în această nevoie de a se adăpa din credința pe care multă vreme acasă n-a luat-o în seamă sau a ignorat-o. Vedeti, nevoile pastorale erau foarte diferite. Deci eu am venit în acest context, am „fost aruncat în scaldătoare” pentru nevoile eparhiei de atunci. Am fost hirotonit în 1998 și aveam pe vremea aceea în jur de 30 de comunități cu câteva filii. Mai apoi Arhiepiscopia a fost ridicată la rang de Mitropolie, am avut și episcop vicar apoi am organizat eparhiile din Mitropolie, Episcopia Italiei, Eparhia Spaniei și Portugaliei cu cei doi ierarhi, Preasfințitul Siluan pentru Italia și Preasfințitul Timotei pentru Spania și Portugalia. Preasfințitul Timotei a venit chiar din Arhiepiscopia Clujului și un Episcop Vicar Preasfințitul Marc, de origine franceză, care mă ajută în activitatea pastorală în Arhiepiscopia Europei Occidentale. Am trecut de la acele 30 de comunități la câteva sute astăzi, aproximativ 350 de comunități în Mitropolie. Repartizat fiecare eparhie are un număr de comunități. Cele mai multe se află în Italia, cele mai multe sunt acolo, întrucât peste un milion de români trăiesc în această țară. Aproape un milion în Spania și câteva sute de mii trăiesc în celelalte țări.

Pr. Liviu Vidican Manci: – Aș remarca una din diferențele majore dintre perioada anilor 90 și cea a prezentului, numărul parohiilor a crescut mult. Acest lucru înseamnă pe de o parte o bucurie imensă, dar totodată noi provocări.

IPS Iosif Pop: – Da! Ceva ce crește de zece ori provoacă. Ea face să crească și nevoie de a răspunde la nevoile pastorale. De aceea, dacă înainte era un singur episcop acum suntem patru. Avem foarte mulți preoți, peste 350 de preoți, pentru că pe lângă cele 350 de comunități avem foarte multe filii și parohii în formare. Numărul nu se oprește, înființarea parohiilor continuă și răspundem nevoilor pastorale pe măsură ce ele se formulează. Sigur, am învățat foarte mult în acest timp pentru că nu numai dai, dar și primești foarte mult și înveți, noi am învățat pastorația, Biserica Ortodoxă Română în general, a învățat din mers să facă pastorală în diaspora cu toate că existau comunități, câteva în Europa și câteva zeci în America, însă noi am învățat să facem pastorația credincioșilor noștri în condițiile speciale ale Occidentului, târziu, în momentul în care aceste nevoie s-au conturat și au fost exprimate. Acum putem spune că avem o întregă, chiar fără să greșesc așa spune, o întreagă știință a pastorației în diaspora, în condițiile Occidentului, în condiții de minoritate religioasă, cu tot ceea ce presupune a fi minoritar într-o țară occidentală.

Pr. Liviu Vidican Manci: – Înaltpreasfinția voastră, care este diferența dintre creștinul ortodox din Occident și cel din România? Am putea vorbi de o diferență între cele două profiluri?

IPS Iosif Pop: – Sigur, putem vorbi de o diferență, dar în diaspora este o oarecare exigență, o exigență în plus. Să spun

măcar două lucruri care diferă de creștinul ortodox din România. În primul rând cel care ajunge acolo are nevoie de Biserică, de a se regăsi pe sine, mai mult decât a avut-o aici în România. Din punct de vedere spiritual, sigur spiritual, nu-l confundăm cu psihologicul, dar mai ales spiritual, omul încearcă să-și regăsească câteva despre și atunci exigența crește dintr-o dată, pentru că cere mult mai mult decât cere aici. Atunci când mai mult sau mai puțin indiferent mai mult sau mai puțin interesat caută să se apropie de Biserică. Acolo exigența crește din primul moment pentru că trebuie să corespundă cerinței căutării lui din acel moment. În al doilea rând îi avem pe convertiții la ortodoxie, intrați în Biserica Ortodoxă sau convertiți în timp, nu neapărat de la o altă credință ci de obicei dintr-o căutare, rămânând orfani de credință, omul caută să se regăsească în Biserica Ortodoxă și exigența este mult mai mare decât a omului care este obișnuit să frecventeze Biserica Ortodoxă. Deci iată ne găsim în fața a două cerințe și diferența dintre creștinii de acasă și cei de acolo se vede imediat. Însă este o diferență și în modul de a face pastorație aici și acolo. Adică între cele două perspective pastorale.

Pr. Liviu Vidican Manci: – Ați putea să ne trasați câteva linii ale acestei pastorații?

Mitropolitul Iosif al Europei Occidentale și Meridionale

cunoaștem acolo foarte multă lume și chiar să îi întâlnim în târâmul pastoral al credinței prin simplul fapt că mergem, răspundem unei invitații sau provocăm noi o întâlnire la credincioși acasă. Deci iată sunt cercuri concentrice și am putea spune că am putea vorbi de o pastorație în cercuri concentrice care este absolut necesară pentru noi acolo, pentru a răspunde și a-l întâlni pe om la el acasă.

Pr. Liviu Vidican Manci: – Înaltpreasfinția Voastră cred că o atenție deosebită se acordă copiilor și tinerilor. Aveți școli de duminică, aveți ore de cateheză cu ei, întrucât ore de religie în școlile franceze nu sunt.

IPS Iosif Pop: – Da! Avem școli de duminică în toată eparhie. Edităm chiar noi cărți de învățătură pentru copii. Avem în pregătire câteva cărți pentru toate categoriile de vârstă. Avem și pentru copii între 7-8, 9-11, 11-13, 13-14 ani. De asemenea, avem Asociația Nepsis, frăția Nepsis în toate eparhiile Mitropoliei, iar aceste frății sau concentrat într-o organizație Nepsis care se ocupă de tinerii din parohii, mai ales că majoritatea tinerilor din parohiile noastre sunt foarte tineri. Deci trebuie să fim foarte atenți. Însă mi-am dat seama de un lucru când e vorba de transmiterea credinței că dacă nu investim duhovnicește în copii, credința se pierde. Într-un context social în care ești minoritar e tot timpul acest pericol de a-ți pierde credința, pentru că într-un fel de afunzi în majoritatea și știm foarte bine, ispita fiecăruia dintre noi să facem ceea ce face vecinul nostru, să facem ceea ce face toată lumea.

Pr. Liviu Vidican Manci: – Există prin urmare un pericol al dizolvării.

IPS Iosif Pop: – Da, există un pericol al dizolvării, al pierderii identității. Or, noi, pentru a păstra identitatea creștin ortodoxă a copiilor noștri, trebuie să facem un efort pastoral foarte mare, să fim foarte atenți la cei pe care îi botezăm, să avem o atenție deosebită pentru familiile tinere cu copii, pen-

tru că ei suportă un tip de pastorație, să fim atenți la familiile cu adolescenți, față de familiile vârstnice. Toate categoriile sociale au nevoie de un tip special de pastorație. Desigur metoda o învățăm în teren, nu o știm dinainte, realitățile pastorale sunt complexe. Nevoia apare pe parcurs și ne dăm seama din experiența celorlalte Biserici, Națiuni și uneori culte, credințe, că trebuie să facem un efort diferit față de cel pe care l-am făcut în țară pentru a provoca la păstrarea credinței. Dacă ne uităm la poporul evreu care a fost și este de mai bine de 2000 de ani în pribegie, la poporul grec care după căderea Constantinopolului în secolul al XV-lea au trebuit să se împrăștie în toată lumea, la începutul secolului al XIX-lea rușii și alte popoare căzute sub jugul comunist sau din țările majoritar musulmane de unde, din păcate, foarte mulți creștini au trebuit să plece. Ne găsim în fața unei diaspore... Chiar noi românii am avut o plecare masivă din Transilvania, la începutul secolului al XX-lea, cam prin anii 1900 în Statele Unite și Canada și am văzut ce s-a întâmplat cu aceea emigrație, care, mai târziu, nu mai poate fi numită diaspora întrucât a doua generație nu mai poate fi numită diaspora. Nu poți considera un copil născut în Franța, de exemplu, ca fiind în diaspora. Este diaspora din punct de vedere bisericesc, pentru că cei de acasă se ocupă de ei, dar nu mai poți să-i consideri diaspora.

Pr. Liviu Vidican Manci: – Cred că a fost și o problemă recentă pe care au ridicat-o cei din comunitățile ortodoxe ruse, de fapt a doua sau a treia generație de ruși născuți în Franța.

IPS Iosif Pop: – Aceeași problemă a fost și la noi. Gândiți-vă că noi avem comunitate la Paris din anii 1840. Adică 170 de ani, de aproape două secole. Generațiile de după ei unde sunt? Și acum avem descendenți din acele familii, din comunitate, dar oamenii au pierdut limba, probabil credința și nu-i găsim. Or, noi trebuie să fim atenți, să învățăm din ceea ce s-a întâmplat în secolele trecute și mai ales să învățăm că atunci când ești în situație de emigrație, ești în situația de a avea copii care se nasc acolo de a vedea că ei nu mai învață limba ta, decât într-un procent de 10% vor mai păstra limba părinților, limba română.

Pr. Liviu Vidican Manci: – Evită românii să vorbească limba română cu copiii lor?

IPS Iosif Pop: – Nu evită, însă pierd, sunt asimilați. Majoritatea pierd limba la a doua generație să nu mai vorbim de a treia sau patra generație. Trebuie să fii un om foarte conștiincios, foarte legat de tradiția părinților ca să continui să vorbești limba română, să-ți menții credința, dar ce am observat, dacă noi ne ocupăm de copii acum, ei, la rândul lor, se vor ocupa de copii, cum noi ne-am ocupat de ei. Grija provoacă grijă. Grija transiterii credinței trece de la o generație la alta. Efortul major trebuie să fie făcut de prima generație, după care acesta va merge din generație în generație. Abia atunci poți să spui că ai devenit misionar, că ți-ai făcut datoria, că nu ai înmormântat o comunitate, adică ai slujit-o timp de 30 de ani, iar o dată cu ultimul care-a plecat dintr-o generație ai plecat și tu. Așa s-a întâmplat. Câte comunități n-am văzut dispărând după o generație sau două. Or noi trebuie să învățăm din asta.

Și atunci ce învățăm? Că la a doua generație trebuie să păstrăm limba țării respective, că asta ajută ca Biserica să devină misionară, în sensul că-și descoperă credința societății în care intră, neamurilor în care intră, neamurilor care adoptă neamul nostru spre exemplu. Deja la a doua generație noi vorbim despre cei care sunt de origine română, dar născuți fiind în una din țările Europei, înseamnă că ei se vor considera italieni, spanioli, francezi, belgieni, s.a.m.d. Gândiți-vă că avem sute de mii de copii născuți în străinătate în ultimii zece ani în aceste comunități. Avem peste 200.000 de copii născuți.

Pr. Liviu Vidican Manci: – Aceasta înseamnă o provocare majoră pentru oamenii Bisericii. Ceea ce este foarte potrivit în diaspora ortodoxă este implicare laicului, o implicare reală...

IPS Iosif Pop: – Credincioșii lucrează foarte mult, sunt foarte implicați, ne ajută la cateheza copiilor, femeii în special. Tineri, tinere, dar mai ales tinere, mame tinere care au studiat teologia, fie se pregătesc acum. Deci avem, eu cel puțin pot spune că în cei peste 13 ani de când sunt episcop acolo, avem în jur de 200.000 de copii născuți, botezați, ceea ce este enorm. Da, la 2.500.000 de români care trăiesc în acea parte de lume nici nu e mult, dar aceasta arată că este o comunitate foarte tânără și că iată trăim un fel de renaștere a unei Românie care acasă scade....

(va urma)

Drumul către lumină

Flavia Topan

Am trecut în 2013 cu un gând care m-a obsedat o vreme. Dostoievski își inchipuia iadul ca fiind o consecință a incapacității de a iubi. Lipsa de iubire și durerea de a nu mai putea iubi sunt, în viziunea scriitorului rus, coordonate ale osândei veșnice. Inevitabil, am stat și am privit în jur. Câtă iubire mai avem de dat celorlalți? Alergăm deșolați să rezolvăm

probleme și urgențe care ni se par, pentru moment, de maximă importanță. Mereu apar alte frământări, alte situații și termene limită, iar timpul fuge, fuge pe lângă noi. În tot acest tumult al „existenței într-un imediat”, dacă e să folosim un concept de-al lui Blaga, ne pierdem perspectiva pe termen lung. Ca un pianist care stă să se gândească la fiecare notă pe care o cântă, pentru a executa perfect, din punct de vedere tehnic, o compoziție, însă uită lucrul cel mai important: muzica e făcută să transmită stări de spirit, sentimente și emoții. Viața nu e o simplă înșiruire de momente, de lucruri de rezolvat, la fel cum o melodie nu e o simplă combinație de note. Undeva, dincolo de partitură, de alternanța notelor, a pauzelor și a tempo-urilor stă ceva mult mai frumos și mai puternic. Sensul se dezvăluie abia atunci când inima și mintea sunt, deopotrivă, deschise.

La fel este și cu viețile noastre. Îmi pare că oamenii, din ce în ce mai des, se transformă în mașini, execută anumite rutine, dar uită lucrul cel mai important, singurul care ne poate oferi împlinirea ca ființe umane. Lasă în plan secund gândirea, timpul de meditație, de respiro și, cel mai trist dintre toate, în opinia mea, uită să iubească. În acest punct revin la gândul cutremurător al lui Dostoievski. Iadul începe acolo unde se pierde capacitatea de a iubi. Eu înțeleg, însă, această iubire în sensul cel mai larg al ei – de a-ți iubi aproapele, de a iubi viața și, implicit, de a-l iubi pe Dumnezeu.

Cu aceste gânduri în minte am început să citesc *Cuvântul vieții*, cartea părintelui Petru-Ioan Ilea, care reunește 258 de meditații la Evangheliile de peste săptămână.

Inițial textele au fost publicate în trei volume de *Meditații la Evangheliile de peste săptămână*. Inițiativa de a le include pe toate între copertile unei singure lucrări este demnă de laudă. Dincolo de efortul imens al autorului de a scrie o carte de aproape 800 de pagini, meritul *Cuvântului vieții* este de a oferi o interpretare pe înțelesul tuturor a Evangheliilor de peste săptămână și, mai mult, de a oferi soluții pentru ieșirea din criza spirituală de care vorbeam mai devreme, cauzată de capacitatea noastră, din ce în ce mai redusă, de a iubi. Când goana după cele materiale ne orbește, nu mai reușim să vedem pe termen lung. Un exemplu trist în acest sens ar putea fi cazul părinților foarte ocupați ori plecați din țară care, dorind, firească, să le ofere copiilor o viață mai bună și îmbelșugată, uită că nu există bogăție mai mare pe această lume decât vorba caldă a unei mame ori mâna protectoare a unui tată.

Totul de întâmplă de parcă întreaga lume de acum ar fi construită pe piloni șubrezi. Nu lucrurile și bogățiile ne țin împreună, ci actele de bunățate și de iubire sinceră pe care le facem. Pentru că în ele stă sensul ascuns al partiturii vieților noastre.

* Petru-Ioan Ilea, *Cuvântul vieții. Meditații la Evangheliile de peste săptămână*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2012.

Meditațiile volumului de față sunt grupate după cele trei mari perioade ale anului bisericesc (Triod, Penticostar și Octoh). Dincolo de această orânduire formală, am găsit două linii care străbat întreg volumul. Meditațiile pe care ni le propune părintele Petru-Ioan Ilea se axează în jurul a două coordonate fundamentale. În primul rând, e vorba de explicarea anumitor concepte teologice, traducerea textului evanghelic și apropierea acestuia de zilele noastre, astfel încât cititorul este introdus cu blândețe în lumea înțelesurilor teologice. În același timp, *Cuvântul vieții* se constituie într-un manual pentru o viață senină, plină de iubire, de har și alături de Dumnezeu.

Prima sferă, cea a explicației teologice, cuprinde pasaje menite să facă pe înțelesul cititorului de rând noțiuni mai mult sau mai puțin abstracte. Vorbind, bunăoară, despre Întruparea Mântuitorului Iisus Hristos, autorul explică semnificația *en-ipostaziei*, altfel spus, a cuprinderii ființei umane „în ipostasul Fiului lui Dumnezeu, adică în Persoana Fiului lui Dumnezeu” (p. 90). În alt loc, discutând despre distincția fundamentală între Ființa lui Dumnezeu și restul ființelor, autorul observă că „existența de Sine este unul dintre atributele naturale ale lui Dumnezeu sau, mai bine zis, unul dintre atributele care definesc natura sau firea Sa dumnezeiască, care este absolută, infinită și necuprinsă, în contrast cu toate celelalte existențe, care sunt relative (...)” (p. 163).

A doua dimensiune semnificativă a volumului este conturată de învățăturile pe care părintele Petru-Ioan Ilea le desprinde din textele evanghelice. Explicațiile pe marginea pericopelor se constituie în pledoarii pentru viață, în sensul autentic al cuvântului, pentru a trăi în armonie cu toate cele care ne înconjoară, pentru încredere în Dumnezeu, pentru respect și iubire „după poruncă” datorată semenilor noștri.

Volumul oferă soluții duhovnicești momentelor de copleșitoare dificultate în confruntarea cu problemele de zi cu zi. Iată, când nu găsim cale de scăpare, „să avem în orice împrejurare credința că Domnul Hristos poate ceea ce noi nu putem” (p. 433). Tocmai această renunțare de sine ne va permite să prețuim frumusețea vieții, „căci nu mănâncă cu plăcere cel ce n-a flămânzit, de asemenea nu doarme cu plăcere cel ce n-a privegheat îndelung și nu simte bucuria cel ce mai întâi nu s-a întristat” (p. 193).

Scopul declarat al *Cuvântului vieții* este de a stârni dorința pentru citirea Cărții

Cărților, Sfânta Scriptură. Lecția pe care am învățat-o eu parcurgând aceste meditații este una foarte simplă. Cartea Cărților își merită pe deplin numele pentru că în ea își găsește explicația și sensul o lume întreagă. La suprafață, în volumul de față, textele evanghelice pot părea simple povestiri. Părintele Petru-Ioan Ilea demonstrează, cu prisosință, că tâlcul adânc al acestora are menirea de a ne ghida pașii aici pe pământ. La fel, la o primă vedere, lumea în care trăim poate părea absolut haotică: războaie, crime și multă suferință. Dar dincolo de acest nivel superficial există o forță care rânduieste întregul mers al omenirii, iar fără ea toate ar cădea în destrămare. Există încă iubire în jurul nostru, iar misiunea pe care trebuie să ne-o asumăm este de a o împărtăși, așa cum pare să sugereze întregul demers al autorului.

Libertatea de a alege dintre cele două căi ține de noi; cum ne „cântăm” viețile? Perfect din punct de vedere tehnic, sec și fără sens sau cu iubire, poate cu greșeli pe alocuri, dar vibrând la fiecare notă din partitură și având mereu în minte scopul înălțător al cântării noastre?... Pentru că opțiunea ne aparține, „omul este liber să aleagă între bine și rău, să trăiască în lumină sau în întuneric” (p. 477).

Dumnezeul părinților noștri și Dumnezeuul nostru

Paul Siladi

Olecția de „ziceri” hassidice a lui Martin Buber¹, debutează cu o scurtă povestire despre două tipuri posibile de credință, care se deosebesc prin proveniența lor. Meditația este provocată de acea invocare biblică: „Dumnezeul nostru și Dumnezeuul părinților noștri”. De ce al nostru și de ce al părinților? Pentru că la Dumnezeu se poate ajunge pe două căi. Fie moștenind credința părinților, fie descoperind-o prin studiu personal și reflecție. Avantaje și dezavantaje există și de o parte și de cealaltă. Credința moștenită este rezistentă, monolitică, nu poate fi cu ușurință zdruncinată, dar, are dezavantajul că nu este reflectată, ci este primită de-a gata. De cealaltă parte, credința la care ajungi prin propria căutare, prin propriile puteri, este o credință vie, dar fără rezistența celei moștenite printr-o lungă tradiție. Aceasta poate fi cu ușurință zdruncinată de dovezi. Cel care unește cele două feluri de credință este invincibil. De aceea zicem Dumnezeuul nostru, cu referire la propriile căutări, și Dumnezeuul părinților noștri zicem având în vedere întreaga tradiție prin care moștenim credința.

Interpretarea aceasta a celor două afirmații biblice pomește de la realitatea concretă, iudaică, a transmiterii credinței în Dumnezeu de la o generație la alta în lăuntru poporului ales, acolo unde până la un punct se amestecă identitatea națională cu credința în Iahve. În creștinism lucrurile stau puțin altfel. Dumnezeuul părinților noștri încetează să mai fie Dumnezeuul părinților biologici, Dumnezeuul strămoșilor noștri, ci este Domnul înaintașilor noștri în credință, al Părinților Bisericii care ne-au dat mărturie despre El. Dumnezeuul părinților noștri este Dumnezeuul despre care mărturisește coerent întreaga Tradiție a Bisericii în comuniunea căreia intrăm prin credință. Când Apostolul Pavel scrie Corintenilor „eu v-am născut prin Evangheliile în Iisus Hristos” (1 Co 4, 15) își asumă rolul de părinte în cel mai adânc sens al termenului. Un tip de paternitate care o surclasează pe cea biologică.

Și atunci cine este Dumnezeuul nostru? Acesta este Dumnezeuul Personal, Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt cel care lansează chemarea și așteaptă întâlnirea cu noi. Dumnezeuul cel viu, Cel care poate fi cunoscut într-o relație personală, în Biserică.

Am putea spune că Dumnezeuul părinților noștri este o expresie a dogmei, iar Dumnezeuul nostru este expresia misticii. Cele două însă, dogma și mistica, sunt inseparabile. „În tradiția răsăriteană nu s-a făcut niciodată o distincție netă între mistică și teologie, între trăirea personală a tainelor dumnezeiești și dogma afirmată de Biserică”². În spiritualitatea creștină dogma și mistica nu există independent, căci „dacă trăirea mistică este o punere în valoare personală a conținutului credinței comune, teologia este o expresie, spre folosința tuturor a ceea ce poate fi încercat de fiecare”³. Legătura dintre ele este atât de strânsă încât Vladimir Lossky poate să afirme că „nu există mistică creștină fără teologie, dar, mai ales, nu există teologie fără mistică”⁴.

Altfel spus pentru un creștin Dumnezeuul părinților noștri este Domnul despre care vorbește întreaga Tradiție a Bisericii. Pe firul acestei Tradiții se transmite învățătura, dogma, care trasează cadrul în care se desfășoară experiența mistică, întâlnirea cu Dumnezeu. În lipsa acestor jaloane mistică riscă să decadă în psihologie. Tradiția nu livrează doar un set de principii intelectuale care încearcă să îl circumscrie pe Dumnezeu și să facă posibilă experiența Lui. Tradiția duce mai departe Duhul, singurul mediu în care se poate petrece unirea cu Dumnezeu, ținta întregii teologii și mistici. În măsura în care teologia este trăită Dumnezeuul părinților noștri, Dumnezeuul dogmelor, devine și Dumnezeuul nostru, cel descoperit pe cont propriu, refăcând la modul personal unic drumul atât de bătorit și totuși atât de aspru al căutării perpetue a lui Dumnezeu.

¹ Ediția folosită pentru acest articol este: Martin Buber, *Ten Rings. Collected Hasidic Sayings*, traducere de Olga Marx, Routledge, London, 2002.

² Vladimir Lossky, *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit*, traducere de Vasile Răducă, Editura Bonifaciu, București, 1998, p. 6.

³ *Ibidem*.

⁴ *Ibidem*, p. 7.

Sfinții Trei Ierarhi. Școala din Novgorod, sec. XV - XVI, Muzeul de Istorie și Arhitectură din Novgorod

Violența între incultură și necredință

✎ Otilia Mureșan

Ar fi aberant și imposibil ca în abordarea subiectului violenței să ne oprim asupra diferitelor tipuri de violență, asupra diverselor metode de aplicare a acesteia, să o întoarcem pe toate fețele, să tergiversăm dacă ciocara e o jignire sau e o pasăre, dacă țărănul mai e țărăn sau a devenit înjurătură, dacă o palmă dată în căsnicie e domestică sau nu ș.a.m.d.

Nu vom face acest lucru. Trebuie să înțelegem că violența nu este o chestiune cu grade de comparație prin suprafața vânătaii sau prin locația unde s-a produs. Este oarecum, ridicol să credem că există violență domestică, violență verbală, violență fizică, violență în gesturi etc. Grav este nivelul la care violența a ajuns și faptul că răutatea oamenilor, manifestată prin diverse acte de agresiune, a ajuns să fie clasificată; suntem atât de impulsivi ca specie, încât sociologii sau psihologii s-au văzut nevoiți să clasifice tipurile de violență de care suntem capabili. Este atât de gravă agresivitatea noastră, încât, pentru ca să o îndulcim puțin și să ni se pară că suntem buni, am ajuns să spunem că suntem violenți, dar nu oricum, ci „domestici”, adică suntem de treabă, nu batem decât ceea ce ține de gospodărie, nu înjurăm și nu agresăm nimic din ce nu e domestic sau, dacă o facem, deja suntem un alt fel de agresivi, suntem poate vandali, nu mai suntem violenți domestici.

Cred că această stratificare a violenței nu e decât imaginea unei specii agresive, imaginea unei specii care comite atâtea acte de violență, încât trebuie să se facă un catalog pentru a stabili ce și cum, și unde, și de ce nu ne vedem de treabă.

Este de la sine înțeles faptul că violența se poate manifesta în diverse arii de activitate ale omului, fie la școală, fie în domeniul economic, fie pe stradă, la meciuri, în familie, la nunți, botezuri și înmormântări, ceea ce trebuie noi să înțelegem este faptul că violența, în general, e un act de agresivitate a unui subiect asupra unui alt subiect sau obiect și chiar față de sine, iar restul clasificărilor se rezumă la o pierdere de vreme.

Problema violenței nu trebuie să fie eradicată în funcție de tipul de agresiune cu care ai fost identificat, e nebunie să crezi că dacă cineva e dispus să își bată soția, deci e agresiv domestic, nu mai e dispus să se bată pe stradă, să distrugă bunuri, deci să fie vandal și violent și în afara gospodăriei. Când vom înțelege că instinctul de agresivitate e o pornire a firii, foarte greu de controlat și care nu ține cont de spațiu sau context, atunci fiecare, ca individ, ar trebui să conștientizeze faptul că e predispus la violență și că trebuie să își controleze acest impuls, indiferent de situație sau locație.

Trebuie să admitem că avem o predispoziție spre a fi violenți și că una dintre șansele noastre de supraviețuire ca specie este să învățăm să corectăm și să stăpânim acest impuls, iar restul clasificărilor și stratificărilor este muncă pentru atât de populara meserie de psiholog.

Cum putem să ne ținem sub control pornirile violente care ne caracterizează? Răspunsul, are în principal, două direcții: una culturală și cealaltă spirituală. Voi începe cu cea culturală, pentru a nu se crede că trimit cititorii la o mânăstire unde, sigur, scapă de provocări prin simpla întoarcere a celuilalt obraz. Nu. Capacitatea de a te putea controla în diverse acțiuni, definite de societate ca fiind agresive, presupune un procedeu amplu, un procedeu care nu se rezumă doar la a-ți propune acest control, un procedeu care solicită mintea și spiritul, în același timp.

Imi aduc aminte că un prieten mă ruga cândva să-mi imaginez un cerc pătrat. Nu am reușit nici până la scrierea acestui text să mi-l imaginez, și nu pentru că nu aș fi cunoscut elementele problemei, ci pentru că există fapte care nu-și pot găsi locul în imaginar, cu atât mai puțin în realitate.

Violența și cultura doar împreună sunt ca un cerc pătrat. E greu de imaginat că poți agresa o femeie pe muzică de Bach. Nu-ți poți jigni soția după ce l-ai citit pe Eminescu. Nu-ți poți trăda prietenii, dacă citești despre Enkidu și Ghilgameș. Nu poți să-i dai cuiva o „perversă de pe Târgu Ocna”, dacă știi că trebuie să întorci și celălalt obraz. Nu poți să umbli cu ciordea-lă dacă ai citit Decalogul. Nu poți... și exemplele pot continua.

În schimb, violența și prostia merg mână-n mână. Lipsa de cultură, lipsa unor repere regăsite printre virtuți, a unor valori, coincid cu prostia. Și când ne referim la prostie, în

cazul de față nu înțelegem această condiție ca pe un antonim al deșteptăciunii, ci înțelegem că este vorba de o lacună de educație, o absență a modelelor, o lipsă a valorilor, o tendință superficială (fără argument solid) spre superioritate, un vag sentiment de pustietate prin creieri, o ușoară nepăsare față de școală și dascăli, un pic de ignoranță și aroganță, un limbaj „măsliniu” și un vocabular lugubru.

Prostia, spre surprinderea unora, e vastă. Ea poate fi găsită în diverse forme. Ea este interfața unui suflet întunecat, prostia și ura sunt surori, chiar siameze - cresc una din alta, ele nici nu există una fără cealaltă. Prostia e un refuz continuu de a asimila, pe diverse căi, valorile importante, frumosul, bunul și binele, plăcutul și liniștea. Prezența prostiei la o persoană anulează disponibilitatea acesteia de a face bine. Prostia blochează bunul-simț, prostia nu este sensibilă, prostia nu cedează niciodată, prostia se crede deșteaptă, prostia e atât de arogantă încât uneori se dă înțeleaptă, și atunci mă întreb: cum să nu fie ea direct proporțională cu violența?

Și mă repet, când spun prostie mă refer la un subiect care, din lene, refuză să asimileze, să filtreze și să își însușească cunoștințele de o probitate de necontestat.

Am reliefat în comentariile precedente, oarecum faptul că un om predispus spre acte de cultură, un cunoscător, un om sensibil, un meloman, un consumator de artă și literatură de bună calitate este mai puțin dispus la a comite acte de violență.

Dar ar fi necinstit și nerealist să credem că, dacă nu ești în lista de mai sus, ești dispus la a fi violent. Nicidecum. De aceea și spuneam că violența poate fi ținută sub control prin două căi: una culturală și una spirituală.

Desigur, în secolul inteligenței în care trăim, în secolul în care suntem dispuși să credem că printr-un accelerator de particule putem găsi un fragment din Dumnezeu, latura spirituală poate fi și este de multe ori luată în derizoriu, că e mai „mișto” să facem bani în second life¹ decât să citim Decalogul, suntem mai grozavi dacă zicem bancuri pe de rost în loc să reținem versete, e super-tare să fii duminică la mall, decât să fii la biserică și, de aceea, am lăsat partea cu spiritualitatea care combate violența la final, tocmai pentru ca dacă ești un om prea modern pentru asta, să poți abandona articolul acum, deoarece voi încerca să argumentez că partea spirituală are capacitatea de a ține sub control violența.

Prin urmare, dacă e să luăm din punct de vedere istoric, oarecum, apariția violenței, aflăm din Biblie că acest act a fost gândit să existe, dar și să fie stăpânit. Ne amintim, din Face-re-a lumii, de grădina Raiului, unde Adam și Eva trăiau în pace, nu știau ce e binele și ce e răul, până când, deodată apare acel pom „blestemat” din care le este interzis să mănânce. Ei cedează ispitei, cad în păcat, și, printre altele, „dobândesc” înclinația de a fi violenți. De remarcat, în acest moment din istoria omenirii, este faptul că Dumnezeu sancționează toți factorii implicați. Adam (sau bărbății) vor câștiga pâinea cu sudoarea frunții lor, Eva (sau femeile) vor da viață în chinuri groaznice, iar Șarpele se va târa și va mânca din țărâna pe care se târăște. Nu găsim aici nimic explicit legat de violență, deci nu suntemamnați la a fi violenți, ci mai degrabă, e o chestiune de liber arbitru, de capacitatea noastră de a ne controla ca indivizi.

Și, imediat, în Biblie apare primul caz de violență din istoria omenirii. Momentul în care Cain îl omoară pe fratele său, Abel. Aici, actul de violență se naște din invidie, dar remarcantă rămâne una din primele porunci pe care Dumnezeu o enunță în capitolul 4, din Facere: violența este evident un păcat, dar un păcat pe care-l putem stăpâni. Redau integral versetul 7 din capitolul 4: „Nu-i așa? Dacă faci bine, vei fi bine primit; dar dacă faci rău, păcatul pândește la ușă; dorința lui se ține după tine, dar tu să-l stăpânești.”

Ca să trecem repede peste incipiturile violenței din punct de vedere spiritual, reținem patru aspecte: 1. violența e un păcat; 2. păcatul poate fi stăpânit; 3. dacă faci bine, vei fi bine primit; 4. nu avem nicio scuză în a fi violenți.

Așadar, latura spirituală poate soluționa multe dintre problemele cu care ne confruntăm, trebuie doar să avem predispoziția necesară în a studia, fie individual, fie colectiv, Biblia și alte cărți de cult menite să ne explice înțelesurile textelor evanghelice.

Vom rămâne șocați aflând cât de multe probleme de actualitate sunt tranșate și bine explicate în Biblie. Ea, Biblia, care pentru unii pare o carte desuetă, este de fapt de o actu-

¹ Joc virtual, tridimensional, unde persoane reale se transpun în caractere virtuale modelate după propria dorință, caractere care socializează, muncesc, se hrănesc, întemeiază familii și amenajează habitate, după modele regăsite în viața reală.

alitate inimaginabilă și de o complexitate menită să șlefuiască caracterul unei persoane prin simpla citire, înțelegere, dar și încredințare de adevărul ei.

De aceea latura spirituală pentru specia noastră este un sinequanon al buneiconviețuirii. Un om simplu, care nu are acces la cultură, la biblioteci cu metri cubi de carte, un om simplu, deci, poate fi de o moralitate impecabilă doar prin ascultarea de Cuvântul lui Dumnezeu. Este greșit să credem că violența poate fi eradicată numai printr-un act de cultură, în sine. El este doar o alternativă pentru sceptici, dar una care se impunea să fie amintită mai ales că despre credință este destul de greu să vorbești în secolul high-tech.

Trebuie să înțelegem că actul de cultură poate reduce din predispoziția noastră spre violență, dar, dacă nu avem bine definită și partea spirituală, s-ar putea să fim sortiți unui eșec. În schimb, dacă vom crede cu adevărat și vom ști să venerăm persoana lui Dumnezeu, și dacă vom ști că violența e o chestiune ce poate fi stăpânită, atunci nu mai există nicio scuză de genul: *am fost provocat* sau, dacă există, lasă Legea Veche (*ochi pentru ochi și dinte pentru dinte*) la o parte și întoarce celălalt obraz către Legea Nouă.

În fine, putem spune că violența este direct proporțională cu incultura, și cu lipsa de credință în Dumnezeu, iar eradicarea ei prin actul de cultură este singura soluție fezabilă pentru cei prea moderni ca să mai poată fi și creștini. Exercițiul de credință și spiritualitate, căruia îi poartă de grijă biserica, este adevărata și singura soluție de durată a eradicării violenței.

Daruri persoanelor de etnie rromă de la Pata Rât

✎ Andreea Păgășan

APS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a împărțit înainte de Crăciun cadouri persoanelor de etnie rromă de la Pata Rât. Ierarhul a fost însoțit de consilierul pe probleme de misiune și protocol al Arhiepiscopiei Clujului, Arhidiaconul Claudiu Grama și consilierul social al Eparhiei, Liciniu Câmpean. Darurile au fost trimise cu un tir din județul Bistrița-Năsăud de către președintele Consiliului Județean, Emil Radu Moldovan, la inițiativa ÎPS Părinte Andrei. Pachetele au fost realizate de o organizație din Germania, care în fiecare an strânge pachete cu daruri de Crăciun pentru copiii nevoiași din România. ÎPS Părinte Andrei a mulțumit tuturor oamenilor cu suflet bun care s-au implicat și le-au adus bucurie celor nevoiași. Cu această ocazie Înaltpreasfinția Sa a declarat: „Zice un colind, pe care îl știm foarte bine: «Acum te las, fii sănătos / Și vesel de Crăciun, / Dar nu uita, când ești voios, / Creștine să fii bun”. Ei, colindul acesta l-au împlinit în literă oameni cu inimă mare din Germania și, prin intermediul domnului Președinte al Consiliului Județean Radu Moldovan de la Bistrița, am reușit ca tuturor copișilor din cele două colonii de rromi de aici de la Pata Rât să li se facă bucurie acum, la sărbătorile Crăciunului și Anului Nou. Dumnezeu să le dea sănătate celor ce au jertfit și să-i dea putere pe mai departe domnului Radu Moldovan ca să facă milostenie și lucruri bune pentru cetățenii nu numai din Bistrița, ci a făcut o faptă bună și pentru cetățenii din județul Cluj”.

Reprezentantul Consiliului județean Bistrița-Năsăud, Florin Moldovan a declarat că această acțiune și-a propus să aducă un zâmbet pe fețele celor nevoiași. Cele aproximativ 270 de pachete au fost împărțite copiilor rromi din zona Cantonului și de la Pata Rât. Potrivit președintelui Asociației ortodoxe social-misionar-culturală pentru rromi “Sf. Moise Arapul”, Crăciun Ioan Lăcătuș, a declarat că cei mici s-au bucurat mult de darurile primite, cât și de prezența ierarhului în mijlocul lor. Camionul de Crăciun este o acțiune derulată din 1993 de o organizație din Germania, în parteneriat cu Asociația Tășuleasa Social. În acest an cele 13 camioane sosite în țară au fost distribuite la mii de copii din Cluj, Mureș, Sălaj și Bistrița-Năsăud.

**PS EPISCOPUL
VASILE SOMESANUL**

Sâmbătă, 1 decembrie: În Catedrala Mitropolitană asistă la Te-Deum-ul oficiat de Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei și participă la ceremonialul oficiat.

Duminică, 2 decembrie: Slujește Sfânta Liturghie în biserica „Nașterea Domnului” din Cluj-Napoca – Hermes.

Martți, 4 decembrie: Oficiază Sfântul Maslu în biserica „Sfântul Toma” din Cluj-Napoca – Mărăști.

Miercuri, 5 decembrie: Oficiază Sfântul Maslu în demisolul bisericii „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din strada Oașului, cartier Iris.

Joi, 6 decembrie: Slujește Sfânta Liturghie în biserica Mănăstirii Nicula. Oficiază Sfântul Maslu în paraclisul Mănăstirii „Schimbarea la Față” de la Petrești de Sus, protopopiatul Turda.

Vineri, 7 decembrie: Oficiază Sfântul Maslu în biserica „Sfântul Mare Mucenic Dumitru” din Florești, protopopiatul Cluj I.

Duminică, 9 decembrie: Slujește Sfânta Liturghie și binecuvintează catapetesmei în biserica din localitatea Cornești, protopopiatul Gherla și hirotonește într-un sachelar pe preotul paroh Maruis Pipaș Ferent. Oficiază Sfântul Maslu în biserica din Măguri, protopopiatul Huedin.

Martți, 11 decembrie: În aula „Nicolae Ivan” participă la programul de Crăciun al elevilor Seminarului Teologic Ortodox Cluj coordonați de P.C. Diacon Prof. Daniel Mocanu.

Miercuri, 12 decembrie: Slujește Sfânta Liturghie în paraclisul „Sfinții Trei Ierarhi” și hirotonește într-un diacon pe licențiatul în Teologie Radu Daniel Mureșan.

Vineri, 14 decembrie: Oficiază Sfântul Maslu și binecuvântarea clopotului în biserica Sfinții Arhangheli, loc. Turda.

Oficiază Sfântul Maslu în biserica parohiei Făget, protopopiatul Cluj II.

Sâmbătă, 15 decembrie: Oficiază slujba sfeștaniei în noua casă a focolarilor clujeni.

Duminică, 16 decembrie: Oficiază Sfânta Liturghie în biserica din Budești Fănațe și slujba sfeștaniei la Casa Parohială. Slujește în biserica mare a Mănăstirii „Schimbarea la Față” din Ilva Mare slujba tunderii în monahism a rasoforei Teofana.

Martți, 18 decembrie: Însoțește pe Maestrul Dan Puric la centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” din Cluj-Napoca și la conferințele caritative de la Necropola din Catedrala Mitropolitană și de la Sala Auditorium Maximus.

Miercuri, 19 decembrie: În sala Cinematografului Mărăști, participă la spectacolul de Crăciun al Școlii Populare de Artă din Cluj-Napoca și primește din partea domnului Manager Corpodean Vasile placheta „Prietenii Artelor”. În Sala Mare a Primăriei Cluj-Napoca, împreună cu Dl. Acad. Horea Colan președintele AFMCC, participă la programul de Crăciun organizat de clericii din proiectele Asociației.

Vineri, 21 decembrie: Oficiază Sfântul Maslu în biserica Mănăstirii „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” de la Rebra Parva, protopopiatul Năsăud.

Sâmbătă, 22 decembrie: În sobor de preoți, oficiază slujba binecuvântării plăcii comemorative din holul principal al prefecturii Cluj.

Duminică, 23 decembrie: Oficiază Sfântul Maslu în biserica parohiei Spermezeu, protopopiatul Beclean.

Oficiază Sfântul Maslu în biserica parohiei Bologa, protopopiatul Huedin.

Luni, 24 decembrie: Oficiază Slujba Vecerniei cu Litie în biserica „Pogorârea Sfântului Duh” Zorilor, protopopiatul Cluj II.

Martți, 25 decembrie: Slujește Sfânta Liturghie în bisetica „Înălțarea Sfintei Cruci” – Plopilor, protopopiatul Cluj II și hirotonește într-un diacon pe licențiatul în Teologie marius Alin Buțurcă și participă la recepția și agapa oferită de Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei la Reședință. Oficiază în Cimitriul Municipal, în sobor de preoți slujba înmormântării credincioasei Susana Ghior, prescurărița catedralei.

Miercuri, 26 decembrie: Slujește Sfânta Liturghie în biserica Mănăstirii Nicula, hirotonește într-un preot pe seama credincioșilor din parohia Țăgșor, protopopiatul Beclean pe diaconul Marius Alin Buțurcă. Oficiază botezul copiilor Gavril și David. Participă la programul, de Crăciun prezentat de elevii Școlii Generale din Piatra Fântânele conduși de Maica Stareță prof. Pamfilia Solcanu și de părintele duhovnic Gavril Horț. Participă la Agapa pentru membrii Grupului de inițiativă din Gherla.

Joi, 27 decembrie: Slujește Sfânta liturghie la hramul bisericii „Sfântul Arhidiacon Ștefan” din cartierul Mărăști, protopopiatul Cluj II. Oficiază slujba vecerniei în biserica din Ciceu Giurgești, protopopiatul Beclean și participă la tradiționalul program de crăciun susținut de elevii Școlii generale.

Vineri, 28 decembrie: În foaierea Casei Universitarilor împreună cu P.C. Pr. Prof. Univ. Dr. Ioan Chirilă oficiază slujba înmormântării Prof. Univ. Dr. Aurel Neuguțoiu.

Sâmbătă, 29 decembrie: Oficiază botezul pruncilor Giulia Szekey la Capela Institutului Oncologic Cluj.

Duminică, 30 decembrie: Slujește Sfânta Liturghie în biserica „Sfântul Ioan Botezătorul” din cartierul Mărăști, Cluj-Napoca, protopopiatul Cluj II. Oficiază Slujba Vecerniei și sfeștaniei în demisolul bisericii „Sfântul Ioan Iacob Hozevitul” din Valea Gârboului, protopopiatul Cluj I.

Pelerinaj în Israel 8-13 februarie 2013

Zluea I: Plecarea din București și sosire pe Aeroportul Ben Gurion, lângă Tel Aviv. Deplasare pe coasta Mediteranei la Haifa, splendid oraș-port la Mediterană, al treilea oraș ca mărime din Israel, aflat într-un mare golf la poalele Muntelui Carmel. Vizitarea Mănăstirii Stela Maris (Steaua Mării), cu altarul deasupra peșterii Sfântului Prooroc Ilie Tezvitaneanul și apoi vom privi Templul Cultului Bahai, cu grădinile pe terase suspendate - sit Patrimoniu UNESCO, superioare grădinilor de la Versailles. Deplasare la Cana – vizitarea bisericii unde a avut loc prima minune din Galileia: transformarea apei în vin. Cazare și cină la 4* în Tiberias.

Zluea II: Mic dejun. Nazaret, vizitarea Bisericii catolice Buna Vestire, cea mai mare construcție de cult din Orientul apropiat și a bisericii ortodoxe Sf. Gavril cu izvorul Mariei. Continuăm cu Muntele Tabor. Vizitarea bisericii ortodoxe ridicată pe locul unde s-a petrecut Schimbarea la față. Deplasare la Muntele Fericirilor, vizitarea bisericii. Tabgha unde Isus a săvârșit minunea înmulțirea pâinilor și a peștilor. Capernaum, oraș denumit și „Cetatea Domnului”, (vizitarea vestitului loc unde Isus a predicat, casa Sf. Petru). **Opțional și în funcție de timp – plimbare cu o copie a „bărcii lui Isus”, pe apele Mării Galilei și vizită la Caprice-fabrica de aur și diamante.** Cină și cazare în Tiberias la Hotel de 4*

Zluea III: Mic dejun. Deplasare la Bethleem. Vizitarea bisericii ortodoxe și a criptei unde s-a născut Domnul, apoi a Bisericii romano-catolice Sf. Ecaterina și Grota Laptelui. Continuarea drumului în deșert cu minibuze arabe până la Mănăstirea Sf. Sava și Mănăstirea Sf. Teodosie, Zidul Plângerii.

Vizită la Biserica românească din Ierusalim. Cină și cazare la Bethleem la Hotel de 4*.

Zluea IV: Mic dejun. Începem pelerinajul urcând pe Muntele Măslinilor, pentru a vedea de sus panorama Ierusalimului și a Sfintei Cetăți. Vizitarea Mănăstirii ruse Eleon, a Bisericii Pater Noster (Tatăl nostru), a Bisericii Dominus Flevit (Domnul a plâns), Grădina Getsimani cu Biserica Națiunilor, Biserica Mormântului Maicii Domnului și Peștera Getsimani. Vom intra în Cetatea Sfântă prin Poarta Sf. Ștefan. Parcurgem pe jos Via Dolorosa cu cele 14 stații în care s-a oprit Domnul până la Sfântul Mormânt. Urcare pe Golgota, închinare la Piatra Ungerii, vizitarea paracliselor sfinte. După amiază, vizită pe Muntele Sionului, la Biserica Adormirii Maicii Domnului, Foișorul – Cina cea de taină, Mormântul marelui Rege David. Cină și cazare la Bethleem la Hotel de 4*.

Zluea V: Mic dejun. Deplasare la Ierihon cu vizită la biserica ortodoxă unde vom vedea Dudul lui Zaheu, Biserica și Căminul românesc de la Ierihon și pustia Quarantaniei. Coborâm la Iordan, vizităm Mănăstirea Sf. Gherasim de la Iordan. Continuăm drumul la Hozeva și vizităm Mănăstirea cu moaștele Sf. Ioan Iacob Românul de la Neamț. Trecem pe lângă Qumran (vechiul centru al Esenienilor), cu o scurtă oprire la magazinul de produse cosmetice de la Marea Moartă. Programul zilei se încheie cu intrare gratuită la ștrandul Chibutului Kalia și baie în apa sărată a Mării Moarte. Cină și cazare la Ierusalim la Hotel de 4* **Opțional, la ora 24:00-deplasare la Sfântul Mormânt pentru a se participa la Sf. Liturghie de la miezul nopții** (autocar gratuit numai la dus) Cină și cazare la Bethleem Hotel 4*.

Zluea VI: Mic dejun. Vizită la Ein Karem – patria Sf. Ioan Botezătorul-cel mai mare om născut de o femeie, vizitarea bisericii Sf. Ioan și a Fântânii Fecioarei Maria. Deplasare la Lod-antica Lida, unde se află biserica și mormântul Sf. Gheorghe. JAFFA, cu biserica Sf. Mihail și biserica catolică Sf. Petru. La cerere – în funcție de timp, baie în Marea Mediterană și apoi deplasare spre aeroportul Ben Gurion la Tel Aviv (cu oprire la principalele obiective turistice).

Preț: 665 EURO

Biserica de pe Muntele Tabor (Israel)

Prețul include: - Bilete de avion București – Tel-Aviv și Tel-Aviv – București; - Taxe de aeroport; - Asistență în aeroport la sosire și plecare; - Primire și transfer de la și la aeroport la sosire și plecare în Israel; - 5 nopți cazare la hotel în Tiberias (2 nopți), Bethleem (3 nopți) - categoria hotelurilor este cea oficială pentru Israel și Palestina - 6 zile demi-pensiune (mic dejun și cină); - Taxa de intrare la obiectivele religioase și turistice din program (Capernaum, Ierihon, Bethleem, Grădina Ghetzimani și taxi pentru Muntele Tabor și la Sf Sava); - Autocar 3* pentru transport în Israel pe toată durata programului; - Ghid evreu de naționalitate română în Israel; - Preot însoțitor pentru grup;

Prețul nu include: - Tips-uri (30 €) - (se achită în Israel); - Asigurarea medicală de sănătate. - Transportul la aeroportul Otopeni - București.

Acte necesare: Pașaport valabil încă 6 luni de la data plecării.

ÎPS ARHIEPISCOPUL SI MITROPOLITUL ANDREI

În fiecare luni, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare miercuri și vineri, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru studenții din anii III și IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare miercuri, între orele 16.00 și 18.00, predă cursul de Spiritualitate pentru masteranzii Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare miercuri, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertziene”, pentru postul de radio „Re-nașterea”.

În fiecare miercuri și vineri, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

1 Decembrie: Săvârșește slujba de Te-Deum în Catedrala Mitropolitană cu ocazia Zilei Naționale a României. Rostește un cuvânt de învățătură. Alături de ÎPS Laurențiu, Mitropolitul Ardealului și de ÎPS Irineu, Arhiepiscopul Alba Iuliei, slujește slujba de Te-Deum, cu ocazia Zilei Naționale a României, pe scena amenajată în fața Catedralei Reîntregirii din Alba Iulia. Participă la festivitatea de inaugurare a noii clădiri a Seminarului Teologic Ortodox din Alba Iulia.

2 decembrie: Slujește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca. Hirotonește întru preot pe diaconul Andrei Emanuel Banc, pentru parohia Dej-Triaj. Rostește cuvântul de învățătură. În Catedrala Mitropolitană, săvârșește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

3 decembrie: Oficiază slujba de binecuvântare a noii săli de activități a Centrului Social „Sfânta Irina” din Turda. Rostește o alocuțiune. Participă la serbarea de Crăciun susținută de beneficiarii acestui centru și de alte grupuri de colindători. Cu ocazia zilei persoanelor cu nevoi speciale, săvârșește slujba de binecuvântare a capelei „Școlii Speciale” de pe strada București din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de învățătură. În aula „Nicolae Ivan” participă la manifestările organizate cu ocazia săptămânii Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

4 decembrie: Oficiază Sfânta Liturghie cu prilejul hramului bisericii „Sfânta Varvara” din Mina „Transilvania” a Salinei din Ocna Dej. Rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de P. Cuv. Pr. Dumitru Cobzaru, Exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului. Cu ocazia împlinirii a 11 ani de la înființare, săvârșește slujba de Te-Deum și participă la serbarea de Crăciun a Căminului de bătrâni din localitatea Mociu, protopopiatul Cluj I. Acordă părintelui paroh Iustin Câmpeanu distincția „Crucea Arhiepiscopală”. Rostește cuvântul de învățătură. În aula „Nicolae Ivan” participă la manifestările organizate cu ocazia săptămânii Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

5 decembrie: Primește la reședință pe domnul avocat Radu Moisin și pe domnul Valentin Cuibus, inspector general județean școlar. La biserica „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca, săvârșește o slujbă de mulțumire pentru încheierea unei noi etape a lucrărilor de la șantierul de pictură. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Slujește Vecernia și Litia în biserica Mănăstirii Nicula. Săvârșește slujba tunderii în monahism pentru fratele Dumitru, primind numele Mihail, viețuitor în Mănăstirea Nicula. Hirotonește duhovnic pe Ieromonahul Atanasie. Rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de P. Cuv. Pr. Dumitru Cobzaru, Exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

6 decembrie: Oficiază Sfânta Liturghie în biserica „Sfântul Nicolae” din Cluj-Napoca. Rostește cuvântul de învățătură. Acordă domnului avocat Virgil Andreieș distincția „Crucea Transilvană”. În sala Auditorium Maximum, participă la Concertul Coral de Muzică Sacră susținut de corul Ave Musica al Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca. Asistă la slujba vecerniei în Catedrala Mitropolitană. Asistă la concertul corului Seminarului Teologic din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de binecuvântare. În aula „Nicolae Ivan” participă la manifestările organizate cu ocazia săptămânii Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

7 decembrie: Vizitează șantierul Campusului Teologic „Nicolae Ivan”. Slujește Acatistul Bunei Vestiri în Catedrala Mitropolitană.

8 decembrie: Săvârșește Sfânta Liturghie în biserica penitenciarului din Gherla. Rostește un cuvânt de învățătură. Oficiază slujba de sfințire al noului sediu al protopopiatului Dej. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de domnul

Valentin Vesa, secretar eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Vizitează parohia Mintiu Gherlii. Asistă la slujba vecerniei și slujește la Litie în Catedrala Mitropolitană.

9 decembrie: În biserica parohiei Leșu Ilvei II săvârșește Sfânta Liturghie. Rostește cuvântul de învățătură. Oficiază slujba de sfințire a casei parohiale. Este însoțit de P. C. Pr. Cristian Baciu, consilier bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Vizitează biserica parohiei Leșu Ilvei I. În Catedrala Mitropolitană, săvârșește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

10 decembrie: Prezidează comisia întrunită în vederea examenului pentru ocuparea unor parohii din cadrul Arhiepiscopiei Clujului.

11 decembrie: Săvârșește slujba de Te-Deum în capela Liceului Energetic din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de învățătură. Vizitează șantierul de pictură al parohiei „Sfântul Dimitrie cel Nou” și șantierul de construcție al bisericii „Sfântul Ioan Gură de Aur”. Vizitează șantierul atelierului de lumânări din incinta Mănăstirii „Sfânta Elisabeta” din Cluj-Napoca. În muzeul de la demisolul Catedralei Mitropolitane, primește grupul de colindători din localitatea Spermezeu, conduși de părintele paroh Simion Buta. În biserica „Adormirea Maicii Domnului” din cartierul clujean Mănăștur, asistă la festivalul „Crăciunul la români”, organizat de părintele paroh Dan Hognogi, la care au participat copiii de la școlile de pe raza parohiei. Rostește un cuvânt duhovnicesc. În Aula „Nicolae Ivan” participă la concertul de colinde al grupului „Hrisostom” și al părintelui Daniel Mocanu de la Seminarul Teologic Ortodox din Cluj-Napoca.

12 decembrie: Cu ocazia hramului, oficiază Sfânta Liturghie în biserica Mănăstirii Strâmba, protopopiatul Bistrița. Hirotonește întru diacon pe tânărul Teodor Mihai Vântu. Rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de P. Cuv. Pr. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului. Vizitează biserica parohiei Șieu Sfântu. La sediul primăriei din localitatea Șintereag se întâlnește cu domnul primar Ioan Bob. Slujește Vecernia și asistă la concertul de colinde din Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca.

13 decembrie: Fiind însoțit de domnul Valentin Cuibus, inspector școlar general județean, vizitează școala „George Barițiu” din Cluj-Napoca. La sediul primăriei din Triteni se întâlnește cu domnul primar Valer Sașa. Vizitează schitul de la Pădureni, Mănăstirea Soporul de Câmpie și Mănăstirea „Mihai Vodă” din Turda. În Palatul Culturii din Câmpia Turzii susține conferința duhovnicească „În coliba-ntunecată, din carne și os lucrată”.

14 decembrie: În biserica din Așchileu Mare oficiază slujba înmormântării părintelui Ioan Meseșan. Rostește un cuvânt de mângâiere. Săvârșește slujba Paraclisului Maicii Domnului în parohia Turda-Oprișani. Rostește un cuvânt de învățătură.

15 decembrie: Săvârșește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca. Hirotonește întru preot pe diaconul Teodor Mihai Vântu pentru parohia Bârla-Sântioana, protopopiatul Bistrița și diacon, pe tânărul Vasile Florin Negru. Rostește un cuvânt de învățătură. În sala Auditorium Maximum, a Casei Universitarilor asistă la festivalul de colinde organizat de Mitropolie pentru grupurile de copii din eparhie. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Asistă la Vecernie și slujește la Litie în Catedrala Mitropolitană.

16 decembrie: Oficiază Sfânta Liturghie în biserica parohiei „Buna Vestire” din localitatea Beclean. Hirotonește întru preot pe diaconul Vasile Florin Negru pe seama parohiei Berchieșu, protopopiatul Turda. Rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de P. C. Pr. Bogdan Ivanov, consilier cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, rostește o cateheză și asistă la concertul de colinde al corului Facultății de Teologie Ortodoxe din Cluj-Napoca.

17 decembrie: Face o vizită în parohia Săliștea Nouă din protopopiatul Cluj I. Vizitează șantierul atelierului de lumânări din incinta Mănăstirii „Sfânta Elisabeta” din Cluj-Napoca.

18 decembrie: În sobor de arhieriei, având în frunte pe Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, slujește Sfânta Liturghie în Paraclisul „Sfântul Grigorie Luminătorul și Sfântul Daniil Sisastrul” din Reședința Patriarhală din București. În Catedrala Patriarhală asistă la slujba de Te-Deum oficiată cu prilejul onomasticii Preafericitului Părinte Patriarh Daniel. În sala Auditorium Maximum, a Casei Universitarilor din Cluj-Napoca, asistă la conferința susținută de maestrul Dan Puric, organizată în sprijinul construirii bisericii mănăstirii Piatra Craiului.

19 decembrie: În biserica „Sfânta Treime” din Huedin participă la întâlnirea copiilor din cadrul Centrului Catehetic „Protopop Aurel Munteanu”. Rostește un cuvânt de învățătură.

20 decembrie: Face o vizită la Mănăstirea Nicula. La invitația domnului doctor Grigorel Alda, se întâlnește cu cadrele medicale de la Spitalul Municipal din Cluj-Napoca. În Catedrala Mitropolitană asistă la Vecernie și la concertul de colinde susținut de corul Seminarului Teologic Reformat și corul Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

21 decembrie: Prezidează comisia întrunită în vederea examenului pentru ocuparea unor parohii din cadrul Arhiepiscopiei Clujului. În Cimitirul Eroilor din Cluj-Napoca, săvârșește slujba parastasului pentru eroii Revoluției Române. Rostește un cuvânt de învățătură. În Paraclisul Mitropolitan hirotonește întru duhovnic pe părintii Teodor Mihai Vântu din parohia Bârla-Sântioana, Radu Daniel Mureșan din parohia Vânători și Vasile Florin Negru din parohia Berchieșu.

22 decembrie: În Catedrala Mitropolitană asistă la slujba Vecerniei.

23 decembrie: Oficiază Sfânta Liturghie în biserica cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” din Turda. Hirotonește întru diacon pe tânărul Mihai Răzvan Bogdan. Rostește cuvântul de învățătură. În Catedrală, slujește Vecernia, rostește o cateheză și asistă la concertul de colinde al corului Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca.

24 decembrie: Asistă la Pavecernia Mare și slujește Litia în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca.

Sfânta Liturghie din 25 decembrie 2012 în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca

25 decembrie: Slujește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană. Hirotonește preot pe diaconul Mihai Răzvan Bogdan pe seama parohiei Săcel, protopopiatul Turda și diacon pe tânărul Ioan Vasile Vlașin. Dă citire Pastoralei de Crăciun. În parohia „Sfântul Ioan Botezătorul” din cartierul clujean Mărăști, săvârșește slujba Vecerniei și a Litiei. Rostește cuvântul de învățătură.

26 decembrie: Oficiază Sfânta Liturghie în parohia „Sfântul Dumitru” din Bistrița. Hirotonește întru preot pe diaconul Ioan Vasile Vlașin pe seama capelei penitenciarului din Bistrița. Rostește cuvântul de învățătură. Acordă părintelui Dumitru Creța rangul de iconom, iar părintelui Simion Creța distincția „Crucea Transilvană”.

Săvârșește Vecernia în biserica parohiei Coșbuc, protopopiatul Năsăud. Rostește cuvântul de învățătură.

Participă la prima ediție a Festivalului interjudețean de colinde, datini și obiceiuri „Colindul la români”, organizat de Parohia și Primăria Coșbuc.

27 decembrie: Împreună cu PS Petroniu, Episcopul Sălajului, slujește, cu prilejul hramului, Sfânta Liturghie în biserica cu hramul „Sfântul Arhidiacon Ștefan” din Zalău. Rostește cuvântul de învățătură. Acordă părintelui protopop Ștefan Lucaciu distincția „Crucea Transilvană”. Face o vizită la Mănăstirea Oarța de Sus, județul Maramureș. Săvârșește Vecernia în biserica parohiei Oarța de Sus.

28 decembrie: Asistă la Vecernie și slujește la Acatistul Bunei Vestiri în Catedrala Mitropolitană.

29 decembrie: Vizitează cele două colonii de romi de la Pata-Rât. Săvârșește Taina Sfântului Botez pentru Ecaterina, fiica părintelui Marcel Gheberta din parohia Nicula. Rostește un cuvânt de învățătură. Asistă la slujba Vecerniei și slujește la Litie în Catedrala Mitropolitană.

30 decembrie: Săvârșește Sfânta Liturghie în biserica „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca. Hirotonește diacon pe tânărul Feldiorean Ovidiu Ioan. Rostește cuvântul de învățătură. Vizitează expoziția organizată de familia Botiș la demisolul bisericii. Slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză în catedrala Mitropolitană.

31 decembrie: Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Elisabeta” din Cluj-Napoca.

Noul Patriarh al Antiohiei, Preafericirea Sa Ioan al X-lea (Yazigi)

In după amiaza zilei de 17 decembrie 2012, la 12 zile de la moartea Preafericitului Patriarh Ignatie al IV-lea, Mitropolitul Ioan Yazigi al Europei Centrale a fost ales cel de-al 158-lea Patriarh greco-ortodox al Antiohiei (titulatura completă fiind cea de Patriarh al Marii Cetăți a lui Dumnezeu Antiohia, al Siriei, Arabiei, Ciliciei, Iviriei, Mesopotamiei și al întregului Orient). Adunarea Sfântului Sinod a avut loc la Mănăstirea Balamand de lângă Tripoli. Această alegere a fost o surpriză, deoarece Mitropolitul Ioan face parte din Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe a Antiohiei de mai puțin de 5 ani. Potrivit procedurii normative pentru alegerea unui nou patriarh, toți candidații trebuie să fie membri ai Sfântului Sinod de minimum 5 ani (secțiunea 2, paragraf 32 din Statutul Bisericii Ortodoxe a Antiohiei).

Noul Patriarh provine dintr-o familie binecuvântată, cu o evlavie creștină deosebită și care a oferit foarte mult Bisericii. Fratele Patriarhului, Pavel, este Mitropolit de Alep, iar sora sa, Macrina, este monahie și stareță a Mănăstirii Adormirea Maicii Domnului din Tartu. Patriarhul însuși este un foarte bun teolog și cunoscător al teologiei patristice pe care a studiat-o direct din scrierile Sfinților Părinți și din experiența dobândită la Sfântul Munte Athos unde a stat, pentru o bună perioadă de timp, la Mănăstirea Sfântul Pavel, sub îndrumarea Egumenului Partenie. După cum mărturisește laudativ despre el Mitropolitul Ieroteos Vlahos, un apropiat și prieten al actualului Patriarh Ioan, în timpul șederii acestuia la studii în Grecia l-a avut ca duhovnic pe regretatul părinte Policarp Mantzaroglu, duhovnic în acea vreme al Sfintei Mănăstiri Suroti, iar apoi la Mănăstirea Adormirea Maicii Domnului Makris din Alexandropolis.

După numirea sa, noul Patriarh a ținut un cuvânt în fața membrilor Sfântului Sinod: „Credem în dialog. Acesta este scopul nostru, acesta este singurul lucru care îl vrem atât noi, în Siria, dar sunt sigur că și cei din afara țării. Legăturile noastre cu celelalte Biserici sunt foarte importante pentru noi și trebuie să lucrăm la un dialog mai bun cu frații noștri musulmani. Suntem cu toții o familie și viitorul nostru trebuie să fie comun”.

Noul Patriarh al Antiohiei, Preafericirea Sa Ioan al X-lea

Noul patriarh al Antiohiei, Ioan Yazigi s-a născut în anul 1955 în orașul Latakia din Siria. Este licențiat al Facultății de Teologie „Sfântul Ioan Damaschin” din cadrul Universității din Balamand (Liban) în anul 1978, iar în anul următor a fost hirotonit diacon. După absolvirea Facultății din Balamand, a continuat studiile pregătind un doctorat sub îndrumarea

cunoscutului profesor de liturgică Ioanis Fundulis la Facultatea de Teologie a Universității Aristotel din Tesalonic (Grecia). Titlul tezei de doctorat a fost: „Taina Botezului: studiu istoric, teologic și liturgic”. În această teză, apare legătura strânsă care există între Taina Botezului și cea a Dumnezeieștii Euharistiei. În anul 1983 și-a susținut teza și apoi a fost hirotonit preot. Pe 25 ianuarie 1995 a fost ales episcop vicar de Al-Hosn. Între anii 1981 până în 2008 a fost profesor de liturgică la Seminarul din Balamand, iar din 1992 a fost ales rector al aceleiași instituții. Din 2001 până în 2005 a fost stareț al Mănăstirii Balamand.

Este ales Episcop de Pîrgos (Wadi An-Nasara) în anul 1995, iar la 17 iunie 2008, Mitropolit al Europei Centrale și de Vest. În data de 19 august 2010 titulatura sa a fost schimbată în „Mitropolit de Europa”. Pe lângă arabă, vorbește excelent limba greacă, engleză și franceză.

(Sursa: www.romfea.gr)

Patriarhul Chiril afirmă că Biserica este deasupra politicii

In ocazia adunării preoților din dioceza de Moscova, Patriarhul Chiril al Moscovei a amintit că „Biserica este mai presus de pasiunile și diviziunile politice”. El a afirmat cu această ocazie că „propagarea mitului fuziunii dintre Biserică și Stat nu este nimic altceva decât unul din mijloacele de luptă împotriva Ortodoxiei. De răspândirea acestui mit sunt interesați cei care sunt iritați de faptul însuși al prezenței Bisericii în spațiul public, de influența ei crescândă în formarea anumitor priorități în valorile compatrioților noștri, priorități care nu sunt compatibile cu modul «consu-

mator» de viață, care se dorește a fi impus în societate... Membrii Bisericii, care sunt în același timp și membri ai societății și cetățeni ai statului sunt chemați, în viața lor cotidiană, în împlinirea datoriilor lor civice, să se conducă conform principiilor conștiinței creștine și a principiilor evanghelice, independent de statutul lor social. Acest lucru e valabil atât pentru cetățenii obișnuiți cât și pentru cei care ocupă funcții de responsabilitate... Este important să se înțeleagă că Biserica și Statul sunt instituții absolut diferite: Biserica nu se pregătește să-și atribuie funcții guvernamentale dat fiind că sarcina ei nu este aceea de a susține legalitatea și ordinea exterioară, de care se ocupă de fapt instituțiile puterii civile, ci sarcina ei este aceea de a hrăni sufletele, de a se preocupa de starea lor materială și morală, de a întări prețioasele valori evanghelice în viața societății... Biserica nu aspiră să dobândească un statut statal. Amara experiență a secolului trecut a demonstrat că orice legătură cu mașinaria de stat creează riscul ca, odată cu schimbarea regimului politic, Biserica să fie identificată în mod inevitabil, în conștiința oamenilor, cu vechea orientare a vechiului regim. De asemenea, Biserica se află în afara politicii, ea este mai presus de pasiunile și diviziunile politice”.

(Sursa: www.orthodoxie.com)

Patriarhul Chiril a cerut clerului să nu folosească mașini luxoase

In data de 28 decembrie, Patriarhul Chiril al Moscovei i-a criticat pe acei membri ai clerului care folosesc mașini străine luxoase. „Să ne gândim la folosirea mijloacelor de transport în comun pentru a nu oferi motive de a fi vizați de către cei care urmăresc discreditarea clerului”. El a precizat că preoții trebuie să fie moderați în toate privințele și a subliniat că există mașini japoneze, din Coreea de Sud sau din anumite țări europene, care sunt confortabile, fiabile și discrete. El a spus, de asemenea, că el însuși a refuzat să accepte un Mercedes 600 care i-a fost prezentat în anii 1990. El a adăugat că motivul pentru care folosește el însuși în prezent mașini provenite din garajul guvernamental ține doar de rațiuni de securitate.

(Sursa: www.interfax.com)

Traducere din limba greacă, franceză și engleză de Pr. Florin-Cătălin Ghiț

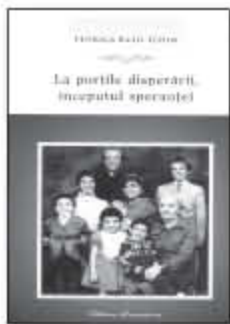
Patriarhul Chiril al Moscovei

EDITURA RENAȘTEREA

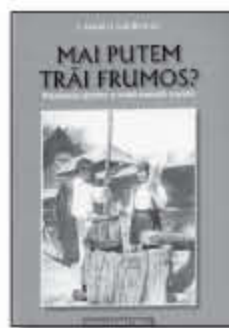
OFERTE:

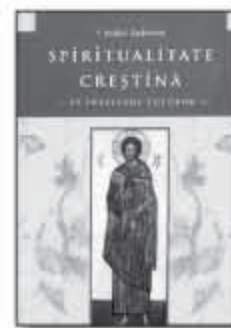
OSPĂȚUL CREDINȚEI
- CUVINTE DE ÎNVĂȚĂTURĂ
IPS Andrei Andreiuc
343 pag., format 148x210 mm.
Preț 15 LEI.

**LA PORȚILE DISPERĂRII,
ÎNCEPUTUL SPERANȚEI**
Florica Bațu-Ichim
155 pag., format 120x190 mm.
Preț 6 LEI.

MAI PUTEM TRĂI FRUMOS?
IPS Andrei Andreiuc
149 pag., format 135x200 mm.
Preț 10 LEI.

SPIRITUALITATE CREȘTINĂ
- PE ÎNȚELESUL TUTURPR
IPS Andrei Andreiuc
241 pag., format 135x200 mm.
Preț 14 LEI.

CARTE DE RUGĂCIUNI
CU SCRIS MARE
interior la 2 culori, coperta tare
363 pag., format 124x170 mm.
Preț 19 LEI.

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte:
IPS Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI ANDREIUC

Vicepreședinte:
PS Episcop vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. Bogdan Ivanov, Conf. dr. Radu Preda,
Pr. Vasile Stanciu, Pr. Liviu Vidican-Manci

Director:
Pr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea • Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca • Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095

IBAN: RO79RNCB0106026604400017 BCR Cluj (Revista RENAȘTEREA)
ISSN: 1223-4455

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Delia-Maria Kerekes

DIFUZAREA:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI
Pr. Ioan Bizău, Elena Chirceș, Doina Curticăpeanu, Pr. Ioan Ică sr.,
Cezar Login, Pr. Grigore Dinu Moș, Marcel Munteanu,
Protos. Simeon Pinteș, Aurel Sasu,
Paul Siladi, Nicolae Turcan

Foaie editată de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, filiala Cluj-Napoca

Eveniment

Pelerinaj de închinare și colind în Țara Hațegului

Așa cum se știe, luna decembrie este foarte aglomerată și plină de activități pe care le desfășoară ASCOR Cluj-Napoca. Cu toate acestea, voluntarii asociației își fac timp și pentru un pelerinaj cu totul deosebit, care de câțiva ani adună din ce în ce mai mulți tineri. Și anul acesta, în luna decembrie, au fost peste 200 de doritori de a merge la Prislop pentru a se închina la mormântul Părintelui Arsenie Boca.

Drumetia în Țara Hațegului poate fi considerată cel mai prețios dar înainte de Sărbătorile Sfinte de iarnă, întrucât bucuriile duhovnicești adunate de-a lungul traseului sunt de nedescris. S-a obișnuit ca în drum spre Prislop, autocarele cu tinerii pelerini să oprească și la alte destinații pentru a dăruia colinde și a culege cuvinte de duh de la iubiții Ierarhi sau Părinți duhovnicești, adevărați prieteni și îndrumători pentru ceata de colindători clujeni care-i caută oriunde pentru a le vesti frumos Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos. Căci, este bine de menționat că pelerinajul are drept scop principal închinarea la mormântul Părintelui Arsenie Boca, dar și colindatul Ierarhilor și a diferitor mănăstiri de pe traseu. Cei mai râvnitori continuă drumul și a doua zi, mergând la mai multe mănăstiri pentru a colinda obștile de monahi primitori cu bucurie a celor care încă mai duc minunata Veste pe leaguri românești.

ASCOR colindă la Deva. Întâlnire cu PS Gurle și Părintele Arhimandrit Andrei Coroianu

Anul acesta, înainte de a ajunge la Prislop, colindătorii au poposit la Deva, unde, în incinta Catedralei, au participat la Sfânta Liturghie, cântând în strana lăcașului, iar după slujbă au avut timp și de colindat. Preasfințitul Gurie, Episcopul Devei și Hunedoarei, precum și Părintele Arhimandrit Andrei Coroianu, care în prezent este exarhul mănăstirilor Devei și Hunedoara, cândva stareț al mănăstirii Nicula, loc mult îndrăgît de ascorștii clujeni, au ascultat frumoasele colinde și au împărțit daruri tuturor celor prezenți în Catedrală. PS Gurie a ținut un cuvânt de mulțumire și povățuire, la finalul căruia a invitat ASCOR-ul să desfășoare tabăra de vară de anul acesta într-o localitate pitorească din preajma Hunedoarei.

ASCOR Cluj i-a colindat în Catedrala de la Deva pe Preasfințitul Gurie, Episcop al Devei și Hunedoarei și pe Arhimandritul Andrei Coroianu, precum și pe toți cei prezenți în lăcașul sfânt.

Părintele Andrei, prezența căruia a luminat multe chipuri, i-a îndemnat pe tineri să se închine la o copie a icoanei Maicii Domnului de la Nicula și la icoana Sfântului Nicolae, spunându-le că cea din urmă este o icoană cu mult har, izvorătoare de bună mireasmă.

Închinare la mormintele mărturisitorilor martiri al neamului românesc:

Părintele Crăciun Oprea și Părintele Arsenie Boca

După împreună cântări și împărțiri de bucurii duhovnicești, pelerinii s-au îndreptat spre Prislop. În drum spre

locul de unde România „începe să ia foc”, un autocar de tineri a mers și la Cinciș, pentru a se închina la mormântul Părintelui Crăciun Oprea, mare slujitor și mărturisitor martir al neamului nostru. Au fost întâmpinați cu mare drag de soția Părintelui Crăciun, doamna preoteasă, Anișoara Crăciun, care le-a povestit închinătorilor despre jertfa, dăruirea, slujirea și mărturisirea Părintelui Crăciun Oprea. La plecare, le-a împărțit fotografiile și reviste cu cel care a fost un stâlp smerit al ortodoxiei românești.

La mormântul Părintelui Arsenie Boca, frunțile tinerilor s-au plecat în tihnă pentru a se întâlni în Duh și rugăciune cu marele duhovnic de la Prislop.

Ajunși cu toții la Prislop, s-au bucurat de liniștea și frumusețea locului pe timp de iarnă, de tihna și mângâierea care coboară în suflet odată aflați lângă Părintele Arsenie. Fiecare a avut timp să contemple, să sărute crucea de la mormânt, să se roage și să-i spună Părintelui Arsenie cele mai tainice gânduri. După slujba Parastasului, tinerii, împreună cu Părintele Ciprian Negreanu și cu Părintele diacon, Claudiu Ursu, au colindat și au mulțumit pentru toată lucrarea de povățuire și de îndrumare a Părintelui Arsenie Boca pentru fiecare în parte.

La umbra cuvintelor de foc ale Părintelui Arsenie – întâlnire cu PS Daniil Stoenescu

Ultima destinație din prima zi a pelerinajului a fost localitatea Hățăgel, loc de întâlnire cu Preasfințitul Daniil Stoenescu, Episcopul românilor ortodocși din Serbia. Ucenic al Părintelui Arsenie Boca, PS Daniil știe cel mai bine să vorbească despre personalitatea marelui duhovnic și să evoce cât mai corect posibil viața celui care s-a ostenit să îndrepte poporul român pe „Cărarea Împărăției” prin „cuvinte vii”. Timp de două ore, tinerii au avut marea posibilitatea să pună întrebări și să obțină răspunsuri inedite, să afle cuvinte de foc ale Părintelui Arsenie, neștiute până la întâlnirea de la Hățăgel. PS Daniil a oferit multe explicații la cuvintele scurte, dar pline de înțeles și încărcătură pe care Părintele Arsenie le-a lăsat ca pe un tezaur duhovnicesc pentru toți cei care vor să îmbrățișeze o concepție de viață creștină.

Și pelerinii ar mai fi stat, ar mai fi sorbit cu neaș din slovele PS Daniil Stoenescu, dacă nu ar fi fost vremea întoarcerii...

Desagii fiind încărcăți cu multe daruri duhovnicești, o parte din tineri s-au întors spre Cluj, iar alții au continuat pelerinajul, plecând să colinde mănăstirile din ținuturile Vâlcei și Argeșului.

Tatiana Onilov

Impresii despre a doua zi a pelerinajului de iarnă organizat de ASCOR

„A doua zi, ceata colindătorilor a poposit la mănăstirea Lainici, unde se află moaștele „Luceafărului” de la Lainici, așa cum era numit Sfântul Irodion de către ucenicul său, Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica. Tot aici se află și mormântul unui alt mărturisitor al credinței din timpul prigoanei „fiarei

roșii” de la răsărit, Părintele Adrian Făgețeanu. Părintele stareț și obștea ne-au primit cu multă căldură, împresurându-ne atât cu daruri duhovnicești, cât și cu multe alte cadouri chiar de când am intrat pe poarta mănăstirii și până la momentul plecării. Am rămas plăcut impresionat de atmosfera și obștea de aici. Liturghia de duminică ne-a găsit la Lainici, după care am plecat mai departe spre mănăstirea Polovragi, aceasta fiind o mănăstire mare de maici. După ce am adăstat un pic la Polovragi, am plecat mai departe spre mănăstirile Dintr-un Lemn și Hurezi, lăcașuri sfinte unde, de asemenea, se nevoiesc monahii care s-au ostenit să ne primească și să ne omenească foarte bine, ca pe niște colindători ce eram.

Mănăstirea Hurezi este grandioasă, impunătoare și de o frumusețe rară. Am asemănat-o cu Putna, deoarece ambele au fost proiectate pentru a servi drept gropnițe domnești. Mai mult decât atât, în timpurile de odinioară, ambele lăcașuri se bucurau de prezența a doi dintre cei mai mari conducători ai neamului românesc. Mănăstirea dintr-un Lemn se remarcă prin Icoana Maicii Domnului care are dimensiuni neobișnuit de mari și care a fost găsită într-un stejar din apropiere. Și azi mai stau mărturie câțiva stejari seculari care impresionează ochii pelerinului.

Pelerinajul s-a dovedit a fi unul de mare folos duhovnicesc și deschizător de noi prietenii. Voia bună și colindele cântate nu doar pe la mănăstiri, dar și în autocar, au deschis și au inundat sufletele de o mare bucurie a întâlnirii.”

Alexandru Coman

Cuvinte de folos din timpul conferințelor organizate de ASCOR

Despre imaginație și viața duhovnicească, în dialog cu Părintele Vasile Vlad

În cadrul serilor duhovnicești organizate de ASCOR Cluj în luna decembrie invitații au propus tinerilor și tuturor celor prezenți la conferințe teme noi, acestea fiind abordate din diferite unghiuri de vedere, cu o argumentare extrem de interesantă și de mult folos.

Astfel, Părintele Vasile Vlad, oaspete mult așteptat pentru conștiințiozitatea pregătirii subiectelor și pentru descoperirea noilor înțelesuri, a vorbit despre *imaginație și viața duhovnicească*.

Invitat la una din serile duhovnicești din timpul Postolova Crăciunului, Părintele Vasile Vlad a deschis noi înțelesuri și a vorbit despre imaginație și viața duhovnicească.

Pentru ca termenii să fie clar expuși de la bun început, Părintele Vasile Vlad a ținut să ofere definiții ale imaginației, citându-i pe Sfinții Isaac Sirul și Maxim Mărturisitorul. Potrivit învățăturii Sfinților Părinți, imaginația poate fi de mai multe feluri. O primă categorie se referă la imaginația contemplativă, descoperitoare de Dumnezeu, așa-zisa *imaginație cuvîncioasă*. Despre aceasta Sfântul Isaac Sirul spune următoarele: „Eu cred că mintea noastră poate mișca simțirile spre bine. Binele ne este în fire. Asta pentru că Harul este în noi.” Detaliind afirmația de mai sus, Părintele Vasile Vlad a menționat că o astfel de imaginație este caracteristică celor a căror minte poate mișca lucrurile spre bine.

În același duh, Sfântul Maxim Mărturisitorul spune că dacă omul ar fi crescut în Har, atunci Adam ar fi cunoscut zidirea și s-ar fi alipit de Dumnezeu. Iar Părintele Vasile Vlad a venit cu explicații foarte prețioase pentru această învățătură, spunând că până la căderea omului, Adam a cunoscut logoul interior și motivul pentru care Dumnezeu a creat lumea. Omul cel dintâi avea capacitatea de a cunoaște rostul lucrurilor, iar prin înțelegerea și descoperirea rostului fiecărui lucru, Adam nu se lipea de lume în mod pătimăș, astfel încât simțurile sale se mișcau spre bine, prin puterea lucrătoare a Harului. Astfel, prin creșterea în Har, omul avea capacitatea firească de a-L cunoaște și de a-L contempla pe Dumnezeu în mod nepătimaș, fără interpretări, printr-o contemplație directă, fără imagini sau gânduri. Căci, mai spune Sfântul Maxim Mărturisitorul că „închipuirea în minte este rezultatul neascultării omului”.

Aceeași idee, a intervenției unei imaginații necuviincioase odată cu căderea lui Adam, a fost dezvoltată pe parcursul conferinței de către Părintele Vasile Vlad. Potrivit distinsului invitat, odată cu păcatul strămoșesc, omul s-a îndepărtat de Dumnezeu, s-a îndepărtat de propria-i fire, cunoscând o modificare radicală. Dacă până la cădere omul avea o înțelegere nepătimașă a lucrurilor, atunci după neascultare omul devine instinctual, iar perceperea a tot ce-l înconjură se transformă în una pătimășă, pentru că omul începe să introducă imaginea lucrurilor în interiorul său. „Mintea este naufragiată în simțuri, iar omul se lipește pătimăș de lucruri”, a mai adăugat Părintele Vasile Vlad. Sfinția sa a ținut să sublinieze că după cădere, imaginația devine dușmanul omului, fiind un instrument primejdios în cunoașterea lumii.

Astfel, imaginația devine un pod al demonilor, întrucât prin imaginație vrăjmașul comunică neîncetat cu sufletul omului, deturnându-l de la rugăciunea curată a inimii, de la contemplarea și căutarea lui Dumnezeu. Potrivit Părintelui Vasile Vlad, aceasta este *imaginația necuviincioasă*, cea care are efecte dezastruoase în viața duhovnicească, producând împuținare de suflet, îngrijorare, frică, neliniște și neîncredere. Iar Părintele Sofronie de la Essex, citat de invitatul conferinței, spune că imaginația necuviincioasă denaturează cu totul viața duhovnicească, stările și mintea fiind cuprinse în războiul gândurilor, până la căderea din credința revelată.

Consecința majoră a imaginației necuviincioase, este, potrivit Părintelui Vasile Vlad, scoaterea noastră din viața bisericască, din rânduială și din ascultarea față de duhovnic. Cu îndepărtarea omului de duhovnic și de ascultare, diavolul îl duce pe făgașul înșelării duhovnicești prin intermediul imaginației care poate căpăta forme diferite, inclusiv închipuiri pioase, vedenii și arătări de Îngeri sau chiar arătări ale Mântuitorului, făcându-l pe om să creadă că este un vas ales, dar, de fapt, ducându-l spre pierzanie.

Cu toate acestea, Părintele Vasile Vlad a spus că omul are capacitatea de a-și goli mintea de imaginație, de gânduri și interpretări. Prin voință și prin lucrarea Harului, omul poate deveni vas curat, cu o minte golită unde să se odihnească Dumnezeu, fiind capabil să-L contemple pe Dumnezeu, să-L slăvească și să-L cunoască așa cum Este.

Despre bucuria vieții în dialog cu

Ieromonahul Pantelimon Șușnea de la Mănăstirea Oașa

Invitatul serilor duhovnicești care le-a vorbit tinerilor despre *bucuria vieții* a fost ieromonahul Pantelimon Șușnea de la mănăstirea Oașa.

Numai duhovnicul celor tineri, Părintele Pantelimon de la mănăstirea Oașa este un iubitor de viață și iubire.

Fiind ucenic al Părintelui Teofil, invitatul conferinței și-a construit discursul pornind de la învățăturile celui care a fost și a rămas în memoria tuturor drept *omul bucuriei* și care propovăduia o credință a bucuriei, îndemnându-i atât pe

monahi, cât și pe mireni să trăiască în această lumină a bucuriei. Iar Părintele Pantelimon a completat cuvântul, spunând că „credința ne dă o vedere luminoasă asupra lumii. Ceea ce ne lipsește este sensul.” Potrivit Sfinției sale, bucuria vieții vine și din capacitatea de a recupera lumea aceasta, de a-i înțelege sensul. Iar monahii sunt cei care pot da mărturie de bucuria credinței după ce au parcurs o perioadă de curățare a ochiului duhovnicesc și au putut urca spre o altfel de vedere și înțelegere a lucrurilor și a oamenilor.

Pe de altă parte, Părintele Pantelimon a spus că bucuria credinței poate fi simțită nu doar în timpul slujbelor sau în rugăciuni îndelungate. „Trebuie să ne bucurăm de tot ce facem, să ne întâlnim cu Dumnezeu în munca pe care o desfășurăm, în relațiile cu oamenii din jurul nostru”. Or, potrivit Sfinției sale, țărani de odinioară, știau să trăiască bucuria credinței foarte firesc. Iar întâlnirea lor cu Dumnezeu se continua la munca în câmp, la țesutul covoarelor și hainelor, la ridicare unei case în comuniune cu toți vecinii și rudele, în colindele străbune pe care le cântau în ajunul Crăciunului îmbrăcați în portul popular, ducând vestea Nașterii Mântuitorului nostru celor care-i așteptau la porțile împodobite. „Atunci când suntem prezenți cu sufletul în tot ce facem, dăruim bucurie, dăruim iubire și Dumnezeu se bucură. Reușim să transfigurăm totul. Nimic nu mai este o povară”, a conchis ieromonahul Pantelimon.

Duhovnicul multor tineri de la mănăstirea Oașa a mai spus în cadrul conferinței că bucuria vieții vine și din faptele bune pe care le facem. Potrivit Sfinției Sale, acesta este un mare dar și o mare posibilitate de a ne asemăna cu Mântuitorul nostru Iisus Hristos. „E un mare dar și o mare șansă să-l poți ajuta pe aproapele. Dar, trebuie să ținem minte, că și facere de bine o putem realiza doar cu ajutorul lui Dumnezeu. Fără Dumnezeu nu am putea duce la bun sfârșit nimic. E o responsabilitate să fii în slujirea celui alt. Și atunci, nu te lauzi, ci te bucuri. Aduni valori, cauți modele, investești în tine pentru a putea oferi cât mai mult, cu bucurie!”, a punctat Părintele Pantelimon importanța dăruirii și ajutorării responsabile. Mai mult decât atât, tinerii au putut auzi că binele lucrat ca faptă ne modelează, așa cum și păcatul ne modelează. Iar binele înmulțit ne ajută să nu facem relele.

↳ Tatiana Onilov

Dimineața Cea Mare

Harul Tău, Doamne, să ne însoțească și să ne călăuzească la dimineața cea mare. Dreapta îndurărilor Tale să ne miluiască pe noi cu blagoslovenii, și să trecem cu ea marea cea de foc.

Cerul și pământul și toate ce sunt într-însele să Te preaslăvească împreună cu noi pentru întoarcerea noastră. Slavă Ție, Părintelui Închinat, și Unuia-Născut Fiului Tău, și Duhului Celui Sfânt!

Sfântul Teofan Zăvorățul, *Psaltire sau cugetări evlavioase și rugăciuni*, traducere de Adrian Tănăsescu-Vlas, Ed. Sophia, București, 2011.

www.fabrica-de-ganduri-bune.ro

Cum am descoperit eu ASCOR

Vreme de aproape doi ani de zile am făcut parte din L.T.C.O.R. (Liga Tinerilor Creștini Ortodocși Români) Zalău însă, odată cu apropierea bac-ului, în mod aproape inevitabil m-am lăsat acaparat de școală... Parcă timpul își pierduse răbdarea cu mine și stătea să mă înghită... nu mai aveam vreme de nimic. Însă dorul acela al comunității pe care îl trăisem în sânul Ligii nu m-a părăsit nicio clipă, astfel că intrarea mea la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj mi s-a părut ocazia ideală de a-mi relua vechile activități și acțiuni de voluntariat, de data aceasta prin intermediul ASCOR-ului (Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români).

Însă cum să iau eu legătura cu cei din ASCOR?... Răspunsul îmi surâdea chiar prin fereastra camerei mele de cămin, căci aflui într-o zi că turla bisericii de lemn pe care o vedeam pe geam nu era alta decât a bisericii ascoriștilor! Așa că, într-o seară, după ce mă întorc de la capela facultății, trec pe

la bisericuța aceea de lemn unde văd pe un afiș numărul de telefon și email-ul unei ascoriste, Oana Raluca Bailă. Nu știam eu pe atunci că aveam să stau de vorbă, de fapt, cu vicepreședinta ASCOR-ului... poate dacă știam, m-aș fi sfiit încă și mai mult până să-i trimit un mail. Câți oare n-au mai pățit ca mine?

Oricum, odată intrat în legătură cu Oana mi-a dispărut orice ezitare din minte și, pentru că pe Oana e greu să o refuzi, am început să frecventez slujbele de la bisericuță. Treptat, acela mi-a devenit locul de rugăciune și locul unde aveam să-l întâlnesc pe cel care mi-a devenit ulterior duhovnic: Părintele Ciprian. Nu numai catehezele sale m-au impresionat, ci și răbdarea nesfârșită pe care o avea cu fiecare dintre noi.

Bineînțeles că între timp mi-am făcut prieteni în ASCOR, însă totul a culminat la finalul lunii martie când s-au organizat la Cluj Consfătuirile Naționale. Era momentul cel mai potrivit să cunosc cu adevărat atmosfera din cadrul ASCOR-ului, așa că am profitat din plin și m-am implicat și eu în organizare. Nu pot să spun decât că nu voi uita niciodată acele zile doldora de evenimente. Printre cele mai deosebite s-a numărat și acela de a purta – pentru prima oară în viața mea – un costum popular, veșmântul preoției universale, după cum spunea odată Ioan Sorin Apan.

În timpul întrunirii filialelor ASCOR la Cluj de praznicul Bunevestirii, cu ocazia Consfătuirilor Naționale ale asociației, mulți tineri au descoperit rolul și misiunea voluntarilor creștini ortodocși. Iar cunoașterea mai îndecapropo i-au făcut să rămână în familia ASCOR.

Astfel că Praznicul Bunevestirii – considerat a fi prin excelență începutul mântuirii neamului omenesc – în acest an l-am trăit cu adevărat ca pe un nou început: un început al prieteniei și al comunității, căci simțeam că de acum înainte nu mai sunt singur și străin la Cluj. Era, totodată, începutul urcușului meu pe calea cea strâmtă a Împărăției, căci venisem să-i caut la bisericuță pe frații ascoriști, însă mi-am găsit, în același loc, părintele duhovnicesc, și, prin el, am ajuns să redescopăr ortodoxia... Și câți alții nu sunt oare ca mine? Este de ajuns să vezi cum Biserica devine neincăpătoare în dumini și în zilele de praznic pentru a te face să ghicești.

Tot prin intermediul ASCOR-ului am participat la mai multe pelerinaje (la Prislop, la Oașa etc.) dintre care cel mai drag mi-a rămas pelerinajul tinerilor de la Nicula. Am mers pe jos aproape 23 de km din satul Iclod până la Mănăstirea Nicula, așa cum mi-am amintit că o făcuse ani de-a rândul și străbunica mea ce pleca tot pe jos din satul Badon spre mănăstire. Mi-am dat seama că am ajuns la Nicula după aproape 20 de ani de când mama mea mă purtase prin aceleași locuri în pânțele ei. Cine s-ar fi gândit? ASCOR-ul nu numai că m-a ajutat să mă deschid către Dumnezeu și către ceilalți semeni, dar și către mine însumi, către obârșia firii mele.

Nu văd o încheiere mai potrivită pentru această încercare de a vă spune cum am ajuns eu să descopăr ASCOR-ul decât în următoarele cuvinte de mulțumire pentru tot binele pe care acesta l-a adus odată cu sine în studenția... în viața mea: „Mare ești Doamne și minunate sunt lucrurile Tale și niciun cuvânt nu e de ajuns spre lauda minunilor Tale.”

↳ Bogdan Mihanța

Echipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureșan, Oana Laura Dâgă.

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca

ISSN: 1224-0567

Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com